

Bruxelles, 14.10.2020
COM(2020) 662 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Un val de renovări pentru Europa – ecologizarea clădirilor, crearea de locuri de muncă,
îmbunătățirea condițiilor de trai**

{SWD(2020) 550 final}

1. STIMULAREA RENOVĂRII CLĂDIRILOR ÎN SPRIJINUL NEUTRALITĂȚII CLIMATICE ȘI AL REDRESĂRII

Parcul imobiliar al Europei este unic și eterogen în ceea ce privește expresia diversității culturale și a istoriei continentului nostru. Deloc surprinzător, însă, el este de asemenea vechi și se schimbă foarte lent. Peste 220 de milioane de unități de clădire, reprezentând 85 % din parcul imobiliar al UE, au fost construite înainte de 2001. Dintre clădirile care există astăzi, 85-95 % vor exista și în 2050.

Majoritatea acestor clădiri existente nu sunt eficiente din punct de vedere energetic¹. Multe se bazează pe combustibili fosili pentru încălzire și pentru răcire și utilizează tehnologii învechite și aparate care risipesc resurse. Sărăcia energetică rămâne o provocare majoră pentru milioane de europeni. În ansamblu, clădirile sunt responsabile pentru aproximativ 40 % din consumul total de energie al UE și pentru 36 % din emisiile sale de gaze cu efect de seră legate de energie².

Criza provocată de pandemia de COVID-19 a adus de asemenea în prim-plan clădirile noastre, importanța acestora pentru viața noastră și fragilitatea lor. Pe parcursul pandemiei, locuința a fost punctul central al vieții de zi cu zi pentru milioane de europeni: un birou pentru cei care au lucrat de acasă, o grădiniță sau o sală de clasă pentru copii și elevi și, pentru mulți, un centru de cumpărături online sau pentru descărcarea de produse de divertisment de pe internet. Școlile au trebuit să se adapteze la învățământul la distanță. Infrastructurile spitalicești s-au confruntat cu presiuni severe. Întreprinderile din sectorul privat au trebuit să se adapteze la măsurile de distanțare socială. Este posibil ca unele dintre efectele pandemiei să se facă simțite în continuare, pe termen mai lung, determinând apariția unor noi cerințe pentru clădiri și pentru profilul energetic și de utilizare a resurselor al acestora și sporind și mai mult necesitatea de a le renova în profunzime și pe scară largă.

Având în vedere că Europa încearcă să depășească criza provocată de pandemia de COVID-19, renovarea oferă o ocazie unică de a regândi, de a reproiecta și de a moderniza clădirile noastre pentru ca acestea să devină adecvate unei societăți mai ecologice și digitale și să sprijine redresarea economică.

¹ În Europa, codurile de construcție cu reglementări specifice privind izolarea termică a anvelopei clădirii au început să apară după anii 1970. Aceasta înseamnă că o mare parte din parcul imobiliar actual al UE a fost construit fără nicio cerință de performanță energetică: o treime (35 %) din parcul imobiliar al UE are peste 50 de ani și peste 40 % din parcul imobiliar a fost construit înainte de 1960. Conform standardelor actuale în domeniul construcțiilor, aproape 75 % din acesta este inefficient din punct de vedere energetic. Sursă: Raportul JRC intitulat „Achieving the cost-effective energy transformation of Europe’s buildings” (Realizarea transformării energetice eficiente din punctul de vedere al costurilor în ceea ce privește clădirile Europei).

² Aceste cifre se referă la utilizarea și la funcționarea clădirilor, inclusiv la emisiile indirecte din sectorul energiei electrice și termice, nu la ciclul lor de viață complet. Conform estimărilor, carbonul încorporat în construcții reprezintă aproximativ 10 % din totalul emisiilor anuale de gaze cu efect de seră la nivel mondial - a se vedea „Resource Efficiency and Climate Change” (Utilizarea eficientă a resurselor și schimbările climatice), IRP, 2020, și „UN Environment Emissions Gap Report” (Raportul ONU privind discrepanțele în materie de emisii) din 2019.

În Planul pentru atingerea obiectivului pentru 2030 privind clima³, Comisia a propus reducerea până în 2030 a emisiilor nete de gaze cu efect de seră din UE cu cel puțin 55 % față de nivelurile din 1990. Eficiența energetică este o componentă esențială a măsurilor, sectorul construcțiilor fiind unul dintre domeniile în care trebuie intensificate eforturile. Pentru a atinge obiectivul de reducere cu 55 % a emisiilor, UE trebuie să reducă, până în 2030, emisiile de gaze cu efect de seră ale clădirilor cu 60 %, consumul final de energie al acestora cu 14 % și consumul de energie pentru încălzire și răcire cu 18 %⁴. Prin urmare, UE trebuie să se concentreze de urgență asupra modului în care clădirile noastre pot deveni mai eficiente din punct de vedere energetic, mai puțin generatoare de emisii de carbon de-a lungul întregului lor ciclu de viață și mai durabile. Aplicarea principiilor de circularitate la renovarea clădirilor va reduce emisiile de gaze cu efect de seră legate de materialele pentru clădiri.

În prezent, numai 11 % din parcul imobiliar existent al UE este supus unui oarecare nivel de renovare în fiecare an. Cu toate acestea, lucrările de renovare abordează foarte rar performanța energetică a clădirilor. Rata anuală ponderată a reabilitării energetice este scăzută, în jurul a 1 %. În întreaga UE, lucrări de renovare în profunzime care reduc consumul de energie cu cel puțin 60 %⁵ sunt efectuate anual doar în 0,2 % din parcul imobiliar, iar în unele regiuni ratele de reabilitare energetică sunt aproape absente. În acest ritm, reducerea la zero a emisiilor de carbon din sectorul construcțiilor ar necesita secole. Este momentul să trecem la acțiune.

În joc nu este numai reducerea facturilor la energie și a emisiilor. Renovarea poate deschide numeroase posibilități și poate genera beneficii sociale, de mediu și economice de amploare. Prin aceeași intervenție, clădirile pot deveni mai sănătoase, mai ecologice și interconectate în cadrul unui cartier, mai accesibile, reziliente la fenomenele naturale extreme și dotate cu puncte de reîncărcare pentru electromobilitate și cu parcuri pentru biciclete. Clădirile inteligente pot furniza date esențiale, care respectă viața privată, pentru planificarea urbană și pentru serviciile urbane. Renovarea în profunzime poate reduce presiunea pentru construcțiile de tip „greenfield”, contribuind la conservarea naturii, a biodiversității și a terenurilor agricole fertile.

De asemenea, investițiile în clădiri pot injecta un stimulent extrem de necesar în ecosistemul construcțiilor și în economie, în ansamblu. Lucrările de renovare presupun utilizarea intensivă a forței de muncă, creează locuri de muncă și investiții care își au deseori originea în lanțurile de aprovizionare locale, pot genera cerere de echipamente foarte eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor, precum și valoare pe termen lung pentru proprietățile imobiliare. **Până în 2030, prin intermediul unui „val de renovări”, în sectorul construcțiilor din UE ar putea fi create 160 000 de locuri**

³ Comunicarea privind stabilirea unui obiectiv mai ambițios în materie de climă pentru Europa în perspectiva anului 2030, COM (2020) 562 final.

⁴ Față de nivelurile din 2015, a se vedea SWD(2020) 176 final.

⁵ A se vedea Recomandarea Comisiei din 2019 privind renovarea clădirilor (UE) 2019/786.

de muncă „verzi” suplimentare⁶. Acest lucru poate fi deosebit de valoros pentru un sector în care peste 90 % dintre operatori sunt IMM-uri, grav afectate de impactul economic al crizei provocate de pandemia de COVID-19. Activitatea în domeniul construcțiilor s-a redus cu 15,7 % față de 2019, iar investițiile în eficiența energetică au scăzut cu 12 % în 2020. Chiar dacă se preconizează o redresare, impactul asupra sectorului va fi probabil de lungă durată.

Europa are acum o șansă unică de a face ca renovarea să fie **avantajoasă din toate punctele de vedere, inclusiv pentru neutralitatea climatică și pentru redresare**. Instrumentul de redresare al UE, **NextGenerationEU**, împreună cu **cadrul financiar multianual al UE**, va pune la dispoziție **un volum de resurse fără precedent**, care pot fi de asemenea folosite în vederea lansării de renovări pentru redresare, pentru reziliență și pentru o mai mare incluziune socială. Abordarea eficienței energetice împreună cu accesibilitatea face clădirile mai ușor de utilizat și mai durabile în contextul îmbătrânirii populației⁷.

Pornind de la această bază, prezenta comunicare introduce o **strategie** pentru declanșarea unui **„Val de renovări pentru Europa”**, eliminând obstacole persistente din calea renovării eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor, sprijinind noi investiții pe o perioadă de timp susținută, începând cu clădirile publice și mai puțin eficiente, impulsionând digitalizarea și creând oportunități de ocupare a forței de muncă și de creștere economică de-a lungul întregului lanț de aprovizionare a sectorului renovărilor.

Obiectivul este **cel puțin de a dubla rata anuală a reabilitării energetice a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale până în 2030 și de a încuraja reabilitările energetice în profunzime. Mobilizarea forțelor la toate nivelurile în vederea atingerii acestor obiective va duce la renovarea a 35 de milioane de unități de clădire până în 2030**. Nivelul ridicat al profunzimii și al ratei de renovare va trebui să fie menținut și după 2030, pentru a atinge neutralitatea climatică la nivelul UE până în 2050.

2. PRINCIPIILE ESENȚIALE PENTRU RENOVAREA CLĂDIRILOR ÎN PERSPECTIVA ANILOR 2030 ȘI 2050

UE trebuie să adopte o strategie cuprinzătoare și integrată care să implice o gamă largă de sectoare și de actori pe baza următoarelor principii esențiale:

- *„Eficiența energetică înainte de toate”*⁸, ca principiu director orizontal al guvernanței europene în domeniul climei și al energiei, precum și dincolo de aceasta, astfel cum se

⁶ „Employment and Social Developments in Europe, Annual Review 2019” (Ocuparea forței de muncă și evoluțiile sociale în Europa, analiză anuală 2019), Comisia Europeană.

⁷ Înlăturarea obstacolelor din calea accesibilității reprezintă o obligație pentru UE și pentru toate statele membre, în calitate de părți la Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap.

⁸ A se vedea articolul 2 punctul 18 din Regulamentul (UE) 2018/1999 privind guvernanta; „principiul «eficiența energetică înainte de toate» înseamnă că în planificarea energetică și în deciziile de politici și de investiții se ține seama în mod strict de măsurile alternative rentabile privind eficiența energetică, care să eficientizeze cererea și oferta de energie, în special prin economiile de energie la nivelul utilizării finale rentabile din punct de vedere al costurilor, prin inițiative de participare activă

arată în Pactul verde european⁹ și în Strategia UE pentru integrarea sistemului energetic¹⁰, pentru a ne asigura că producem numai energia de care avem efectiv nevoie.

- *Accesibilitatea din punctul de vedere al prețurilor*, și anume asigurarea disponibilității pe scară largă a clădirilor performante din punct de vedere energetic și durabile, în special pentru gospodăriile cu venituri medii și mai scăzute și pentru persoanele și zonele vulnerabile.
- *Decarbonizarea și integrarea energiei din surse regenerabile*¹¹. Renovarea clădirilor trebuie să accelereze integrarea energiei din surse regenerabile, în special a celei din surse locale, și să promoveze utilizarea pe scară mai largă a căldurii reziduale. Ea trebuie să integreze sistemele energetice la nivel local și regional, ajutând la decarbonizarea transporturilor, precum și a încălzirii și răcirii.
- *Abordarea bazată pe ciclul de viață și circularitatea*. Reducerea la minimum a amprentei clădirilor necesită utilizarea cu eficiență a resurselor și circularitatea acestora, combinate cu transformarea unor părți din sectorul construcțiilor într-un absorbant de carbon, de exemplu prin promovarea infrastructurilor verzi și prin utilizarea de materiale de construcție organice capabile să stocheze carbon, precum lemnul obținut din surse durabile.
- *Standarde de sănătate și de mediu ridicate*. Asigurarea unei calități ridicate a aerului, a unei bune gestionări a apei, a prevenirii dezastrelor și a protecției împotriva pericolelor legate de schimbările climatice¹², eliminarea și protecția împotriva substanțelor nocive precum azbestul și radonul, siguranța în caz de incendiu și de cutremur. Mai mult, trebuie asigurată accesibilitatea, pentru a obține un acces egal al populației Europei, inclusiv al persoanelor cu handicap și al persoanelor în vârstă.
- *Abordarea simultană a dublei provocări a tranziției verzi și a celei digitale*. Clădirile inteligente pot permite producerea și utilizarea în mod eficient a energiei din surse regenerabile la nivel de gospodărie, de district sau de oraș. Împreună cu sistemele inteligente de distribuție a energiei, aceasta va permite existența unor clădiri cu un grad ridicat de eficiență și emisii zero.

a cererii și prin eficientizarea conversiei, transportului și a distribuției de energie, fiind îndeplinite totodată obiectivele deciziilor respective”.

⁹ Pactul verde european, COM(2019) 640 final.

¹⁰ Consolidarea unei economii neutre climatic: o strategie a UE pentru integrarea sistemului energetic, COM(2020) 299 final.

¹¹ Aceasta înseamnă energia din surse regenerabile produsă la fața locului sau în apropiere.

¹² Clădirile reziliente la schimbările climatice înseamnă clădiri care sunt renovate pentru a fi reziliente la pericole acute și cronice aferente schimbărilor climatice, legate de temperatură, de vânt, de apă și de mase solide, după caz. O listă completă a acestor pericole este inclusă în tabelul 1 din anexa I la Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1208 al Comisiei.

- *Respectarea esteticii și a calității arhitecturale*¹³. Renovarea trebuie să respecte principiile de concepție, de artizanat, de patrimoniu și de conservare a spațiilor publice.

3. RENOVĂRI MAI RAPIDE ȘI MAI ÎN PROFUNZIME PENTRU AMELIORAREA CLĂDIRILOR

UE a instituit un cadru de reglementare și un set de instrumente de finanțare pentru a promova eficiența energetică, renovarea clădirilor și utilizarea energiei din surse regenerabile la nivel de clădire, de cartier și de district. Pachetul „Energie curată pentru toți europenii” din 2018 și din 2019 a modernizat acest cadru, creând o bază solidă pentru integrarea pieței energiei, pentru implementarea energiei din surse regenerabile și pentru promovarea eficienței energetice, iar dispozițiile sale trebuie să fie puse în aplicare integral, ca prioritate absolută, de către toate statele membre și părțile interesate.

Acest cadru a condus la progrese substanțiale în ceea ce privește performanța energetică a clădirilor: în prezent, clădirile noi consumă jumătate din energia pe care o consumau clădirile noi similare cu 20 de ani în urmă. Mulțumită schemelor de obligații în materie de eficiență energetică, un număr tot mai mare de întreprinderi din domeniul energetic asigură economisirea energiei de către clienții lor, oferind pachete comerciale care abordează din ce în ce mai mult renovarea clădirilor și modernizarea sistemelor. Europa reprezintă aproximativ 40 % din investițiile mondiale în îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor (între 85 și 90 de miliarde EUR pe an), sectorul construcțiilor din UE aflându-se în prima linie în ceea ce privește aplicarea principiilor legate de ciclul de viață¹⁴. Cu toate acestea, nivelul de renovare a clădirilor existente rămâne în continuare scăzut și superficial.

Renovarea este frânată de obstacole aflate în diferite puncte de-a lungul întregului lanț valoric – de la decizia inițială de a se angaja în renovare, până la finanțare și la finalizarea proiectului. De exemplu, atunci când se are în vedere o renovare, beneficiile generate de economiile de energie ar putea fi incerte sau insuficient explicate și înțelese, în special de către utilizatorii finali. Aceste beneficii pot fi dificil de măsurat și de monetizat¹⁵. Renovarea poate fi, de asemenea, costisitoare, dificil de organizat și de lungă durată. Mobilizarea finanțării poate fi complicată, în special la nivel local și regional. Fondurile publice sunt adesea insuficiente și dificil de combinat din cauza obstacolelor de reglementare și a lipsei de capacități în cadrul administrațiilor publice.

Pentru a demara o implementare durabilă și pe scară largă a renovărilor în întreaga Europă, este necesară eliminarea obstacolelor esențiale din fiecare punct al lanțului de aprovizionare.

¹³ În conformitate cu Declarația de la Davos „Către o cultură a arhitecturii (*Baukultur*) de foarte bună calitate pentru Europa”, adoptată de miniștrii europeni ai culturii și de părțile interesate în 2018, „arhitectura de calitate” nu este definită doar de estetică și de funcționalitate, ci și de modul în care contribuie la calitatea vieții oamenilor și la dezvoltarea durabilă a orașelor și a zonelor noastre rurale.

¹⁴ Măsurile privind economia circulară pot duce la reduceri de până la 60 % a gazelor cu efect de seră aferente materialelor și emise de-a lungul ciclurilor de viață ale clădirilor. <https://www.eea.europa.eu/highlights/greater-circularity-in-the-buildings>

¹⁵ A se vedea raportul JRC „Untapping multiple benefits: hidden values in environmental and building policies” (Valorificarea beneficiilor multiple: valori ascunse în politicile de mediu și privind construcțiile).

Pe baza analizei sale și a unei consultări publice¹⁶, Comisia a identificat următoarele domenii de intervenție și acțiuni esențiale pentru favorizarea unei schimbări radicale în ceea ce privește profunzimea și amploarea lucrărilor de renovare:

- 1) **Consolidarea informațiilor, a securității juridice și a stimulentei** pentru ca proprietarii publici și privați și locatarii¹⁷ să efectueze lucrări de renovare. În 2021, Comisia va revizui Directivele privind eficiența energetică și performanța energetică a clădirilor¹⁸. Ea va propune introducerea unei obligații mai ferme de a deține **certIFICATE DE PERFORMANȚĂ ENERGETICĂ**, în paralel cu introducerea progresivă a unor **standarde minime** obligatorii de **performanță energetică** pentru clădirile existente. De asemenea, Comisia va propune **extinderea cerințelor privind renovarea clădirilor la toate nivelurile administrației publice**. Evaluările impactului care însoțesc aceste revizui legislative vor lua în considerare diferite opțiuni în ceea ce privește nivelul, domeniul de aplicare și calendarul acestor cerințe.
- 2) **Asigurarea unei finanțări adecvate și bine direcționate**. Strategia anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă¹⁹ și orientările privind planurile de redresare și reziliență²⁰ au identificat renovarea clădirilor ca prioritate pentru planurile naționale de redresare, în cadrul **inițiativei emblematice** europene „**Renovate**”. Dincolo de redresare, prezenta comunicare propune sporirea volumului și a impactului **finanțării UE** prin acordarea mai multor granturi și prin acordarea de asistență tehnică, de credite și de sprijin pentru dezvoltarea proiectelor și, precum și prin oferirea posibilității de a le combina în cazurile în care acest lucru nu era posibil în trecut. Comisia va promova o piață veritabilă a serviciilor energetice și va consolida accesul la **finanțări private**²¹ atractive prin intermediul Strategiei reînnoite privind finanțarea durabilă. Pentru cei care au nevoie, trebuie să fie disponibil sprijin pentru accesul la servicii energetice esențiale²².
- 3) **Sporirea capacității** de pregătire și de implementare a proiectelor. Comisia va amplifica **asistența tehnică** și o va apropia mai mult de actorii de la nivel regional

¹⁶ Raportul de sinteză al procesului de consultare a părților interesate este disponibil pe portalul „Exprimați-vă părerea” ([aici](#)) și pe pagina web specială privind „Valul de renovări” ([aici](#)).

¹⁷ În cazul clădirilor rezidențiale, înțelegerea insuficientă a consumului și a economiilor de energie este considerată a fi un obstacol foarte important/important de către mai mulți respondenți la consultarea publică deschisă pe tema „Valului de renovări”, față de orice alt obstacol. Interesele diferite ale proprietarilor de locuințe și ale ocupanților acestora, dezacordurile dintre mai mulți proprietari și dificultățile de planificare a lucrărilor de renovare a clădirilor se numără printre cele mai importante obstacole din calea renovării clădirilor.

¹⁸ Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică (DEE), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2018/2002; Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor (DPEC), astfel cum a fost modificată prin Directiva.

¹⁹ COM(2020) 575 final.

²⁰ Publicate la 17 septembrie 2020.

²¹ Lipsa sau insuficiența resurselor pentru finanțarea lucrărilor de renovare a clădirilor reiese ca cel mai important obstacol din calea renovării clădirilor, fiind considerat foarte important/important de o majoritate covârșitoare de 92 % din respondenții la consultarea publică deschisă privind „Valul de renovări”.

²² A se vedea Pilonul european al drepturilor sociale, principiul 20.

https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_ro

și local, în special prin consolidarea Asistenței europene pentru energie locală (ELENA) și prin utilizarea componentei de asistență tehnică din cadrul Fondului de reziliență și redresare.

- 4) **Promovarea intervențiilor de renovare cuprinzătoare și integrate** pentru clădirile inteligente, integrarea energiei din surse regenerabile și facilitarea măsurării consumului real de energie. **Noul indicator al gradului de pregătire pentru soluții inteligente**²³ promovează renovările care favorizează digitalizarea. În cadrul revizuirii în curs a Regulamentului privind produsele pentru construcții, Comisia va analiza modul în care criteriile de durabilitate ar putea sprijini adoptarea în cadrul lucrărilor de construcție a unor produse de construcție mai durabile și ar putea promova utilizarea celor mai recente tehnologii.
- 5) **Adaptarea ecosistemului de construcții la realizarea unor renovări durabile**, pe baza soluțiilor circulare, a utilizării și reutilizării materialelor durabile și a **integrării soluțiilor bazate pe natură**. Comisia propune promovarea dezvoltării de soluții industriale durabile standardizate și reutilizarea materialelor din deșeuri. Ea va crea o foaie de parcurs pentru 2050 în vederea **reducerii emisiilor** de carbon ale clădirilor **pe durata întregului ciclu de viață**, inclusiv prin utilizarea bioproduselor, și va reexamina obiectivele de recuperare a materialelor. Pentru a spori **expertiza și competențele lucrătorilor din sectorul renovărilor**, Comisia va colabora cu statele membre prin intermediul **Agendei pentru competențe** și al viitorului său **Pact privind competențele**, precum și cu ajutorul fondurilor politicii de coeziune și al Fondului pentru o tranziție justă, în vederea finanțării inițiativelor de formare și de recalificare, în strânsă cooperare cu partenerii sociali.
- 6) Folosirea renovării ca **pârghie pentru a aborda problema sărăciei energetice** și a accesului la o **locuință sănătoasă** pentru toate gospodăriile, inclusiv pentru persoanele cu handicap și pentru persoanele în vârstă. Comisia prezintă o recomandare privind **sărăcia energetică**. Comisia va lansa o **inițiativă pentru locuințe la prețuri accesibile pentru 100 de proiecte-far** și va examina dacă și cum ar putea fi utilizate resursele bugetare ale UE, împreună cu veniturile din cadrul schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS), pentru a finanța schemele naționale privind eficiența energetică și economiile de energie care vizează populația cu venituri reduse.
- 7) Promovarea **decarbonizării sistemelor de încălzire și de răcire**, care sunt responsabile pentru 80 % din energia consumată în clădirile rezidențiale, prin revizuirea în 2021 a Directivei privind energia din surse regenerabile, a Directivei

²³ Regulamentul delegat C(2020) 6930 al Comisiei, de completare a Directivei 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului prin instituirea unui sistem comun opțional al Uniunii Europene privind evaluarea gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor, și Regulamentul de punere în aplicare C(2020) 6929 al Comisiei, care detaliază modalitățile tehnice de implementare efectivă a unui sistem comun opțional al Uniunii pentru evaluarea indicatorului gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor.

privind eficiența energetică și a EU ETS, prin aplicarea și dezvoltarea în continuare a măsurilor de proiectare ecologică și de etichetare, precum și prin sprijinirea abordărilor districtuale.

Aceste acțiuni principale și o serie de măsuri de politică, de reglementare și de finanțare însoțitoare sunt descrise mai în detaliu în secțiunile următoare.

3.1. CONSOLIDAREA INFORMAȚIILOR, A SECURITĂȚII JURIDICE ȘI A STIMULENTELOR PENTRU RENOVARE

Punctul de plecare al unei renovări durabile este întotdeauna o decizie individuală care pune în balanță beneficiile și costurile preconizate. Cu toate acestea, în prezent, cele mai mari obstacole din calea adoptării unei astfel de decizii sunt insuficiența informațiilor cu privire la profilul energetic și de utilizare a resurselor al clădirilor și la beneficiile potențiale ale renovării, lipsa încrederii în economiile de energie efective și motivațiile divergente ale proprietarilor și ale chiriașilor.

Unele state membre au decis să abordeze acest aspect prin introducerea unor niveluri minime de performanță care trebuie respectate până la un anumit termen sau în anumite momente de pe parcursul duratei de viață a unei clădiri²⁴. Aceste cerințe oferă un reper pentru așteptările investitorilor și ale întreprinderilor și funcționează cel mai bine în combinație cu certificate și cu finanțări fiabile privind performanța energetică. Printre avantajele unui astfel de impuls în materie de reglementare se numără stabilirea unor linii directoare clare pentru luarea deciziilor în cazul clădirilor cu mai mulți proprietari, reflectarea performanței energetice a unei clădiri în valoarea acesteia și remedierea nivelului relativ scăzut de cunoaștere a beneficiilor renovării.

Pe baza acestor bune practici, Comisia va propune, în cadrul revizuirii Directivei privind performanța energetică a clădirilor (DPEC) până la sfârșitul anului 2021, **standarde minime obligatorii în materie de performanță energetică**, în urma unei evaluări a impactului care analizează domeniul de aplicare, calendarul și introducerea progresivă a unor astfel de cerințe, inclusiv necesitatea unor politici de sprijin însoțitoare. Măsurile respective vor facilita conectarea stimulentele naționale, regionale și locale specifice și vor sprijini respectarea acestor standarde minime.

Comisia consideră că existența **certificatelor de performanță energetică (CPE)** și disponibilitatea acestora în baze de date accesibile îmbunătățesc transparența performanței parcului imobiliar. La nivel de clădire, CPE-urile furnizează informații cu privire la performanța energetică, la ponderea energiei din surse regenerabile și la costurile energiei. La

²⁴ În contextul strategiilor sale de renovare pe termen lung, Franța a adoptat un set progresiv de măsuri în acest sens, începând cu o interdicție de creștere a chiriei în cazul clădirilor slab performante („passoire énergétique”, nicio performanță specificată) din 2021, o interdicție de închiriere a acestor clădiri începând din 2023 și o obligație de a renova toate clădirile cu cele mai slabe performanțe începând din 2028. În Țările de Jos, toate clădirile de birouri vor trebui să fie în clasa CPE C până în 2023 și în clasa CPE A până în 2030. În Belgia, Flandra are de asemenea în vedere propuneri de politică privind nivelul minim al CPE pentru clădirile nerezidențiale începând din 2030 și nivelul minim al CPE pentru locuințele de închiriat.

nivel districtual, regional, național sau la nivelul Uniunii, ele sunt esențiale pentru identificarea clădirilor cu cele mai slabe performanțe care necesită urgent lucrări de renovare. Ele pot fi utilizate pentru a evalua îmbunătățirile în raport cu investițiile înainte și după realizarea lucrărilor și pentru a ajuta la conectarea finanțării cu o renovare de calitate.

DPEC stabilește deja cerințe pentru CPE-uri în caz de construcție, de schimbare a ocupantului și pentru clădirile de peste 250 m² ocupate de autorități publice și vizitate frecvent de public. Cu toate acestea, acoperirea CPE este încă limitată - în mai multe state membre, sub 10 % din parcul imobiliar deține CPE-uri. Calitatea și stabilirea corectă a prețului acestora rămân o problemă, erodând încrederea în acest instrument. Foarte puține CPE-uri se bazează pe audituri energetice fizice și nu reflectă interconectivitatea și gradul de pregătire pentru soluții inteligente ale clădirilor. Dat fiind că sunt disponibile din ce în ce mai multe soluții pentru măsurarea și gestionarea performanței energetice în timpul utilizării clădirilor, Comisia va propune **actualizarea cadrului CPE**, ținându-se cont de tehnologiile emergente de contorizare a performanței energetice. Această actualizare va include examinarea **unui format uniform la nivelul UE al datelor care pot fi citite automat**²⁵ pentru certificate și dispoziții mai stricte **privind disponibilitatea și accesibilitatea bazelor de date și a arhivelor digitale centralizate pentru CPE-uri**.

De asemenea, Comisia va examina necesitatea extinderii **cerințelor privind auditurile energetice**²⁶ la clădirile nerezidențiale mai mari și mai complexe, precum spitalele, școlile sau clădirile de birouri, inclusiv pentru a maximiza complementaritatea cu CPE-urile.

Cerințele legislative existente pentru achiziționarea și renovarea clădirilor publice existente reglementează în prezent doar clădirile publice deținute și ocupate de administrațiile centrale, care reprezintă aproximativ 4,5 % din totalul clădirilor publice. În cadrul revizuirii DEE, Comisia va examina necesitatea de a **extinde cerințele de renovare la clădirile de la toate nivelurile administrației publice**, inclusiv la cele ale Comisiei, și de a spori rata anuală de renovare.

Renovarea în profunzime nu poate fi întotdeauna realizată dintr-o dată. Prin urmare, este important să se creeze condiții mai bune pentru renovarea în etape. Comisia va introduce **jurnale digitale ale clădirilor**²⁷ care vor **cuprinde toate datele privind clădirile** furnizate de viitoarele **pașapoarte de renovare ale clădirilor**²⁸, **indicatorii gradului de pregătire**

²⁵ Lipsa unui format comun al datelor duce la emiterea certificatelor ca fișiere .pdf și, astfel, împiedică accesarea, utilizarea și analizarea cu ușurință a datelor relevante.

²⁶ Până în iunie 2021, în cadrul revizuirii DEE. Auditurile energetice sunt în prezent obligatorii pentru întreprinderile mari, iar statele membre trebuie să instituie programe pentru a încuraja IMM-urile să efectueze acest tip de audituri, însă punerea în aplicare a recomandărilor în urma auditurilor nu este obligatorie.

²⁷ Jurnalele digitale ale clădirilor vor servi drept registre pentru datele referitoare la fiecare clădire în parte și vor facilita schimbul de informații în cadrul sectorului construcțiilor, precum și între proprietarii de clădiri și chiriași și între instituțiile financiare și autoritățile publice.

²⁸ După cum prevede DPEC, pașapoartele de renovare ale clădirilor vor pune la dispoziție o foaie de parcurs clară pentru renovarea în etape pe parcursul duratei de viață a unei clădiri, ajutând proprietarii și investitorii să planifice cel mai bun moment și domeniu de aplicare al intervențiilor.

pentru soluții inteligente, cadrul „Level(s)”²⁹ și CPE-urile, pentru a asigura compatibilitatea și integrarea datelor de-a lungul întregului proces de renovare.

Împreună cu statele membre, cu părțile interesate, cu actorii de pe piață și cu furnizorii de date, Comisia va analiza dacă este posibil ca **Observatorul european al parcului imobiliar**³⁰ să devină un registru central european de date fiabile privind parcul imobiliar și performanța energetică a acestuia și să sprijine crearea de stimulente în acest domeniu.

3.2. FINANȚARE CONSOLIDATĂ, ACCESIBILĂ ȘI MAI BINE DIRECȚIONATĂ

Renovarea clădirilor este unul dintre sectoarele care se confruntă cu cel mai mare deficit de investiții din UE. Comisia estimează că, pentru a se atinge obiectivul propus privind clima de 55 % până în 2030, sunt necesare investiții suplimentare în valoare de aproximativ 275 de miliarde EUR pe an³¹.

În sectorul clădirilor rezidențiale, lipsa unor stimulente publice simple, atractive și ușor accesibile pentru renovare, precum și lipsa unor produse de finanțare tradițională sunt deseori menționate ca obstacole. Chiar și atunci când finanțarea este, în principiu, disponibilă, lipsa de informații și nivelul scăzut de cunoaștere a fondurilor disponibile, procedurile greoaie sau constrângerile normative în ceea ce privește accesul la finanțarea publică limitează utilizarea acesteia. În sectorul nerezidențial, lipsa finanțării pentru clădirile aflate în proprietate publică și lipsa unor stimulente financiare adecvate pentru clădirile comerciale reprezintă două dintre cele mai relevante obstacole.

În vederea depășirii acestor obstacole, este necesar să se acționeze pe diferite fronturi pentru a încuraja o mai bună utilizare a fondurilor publice de la nivelul UE și de la nivel național și pentru a mobiliza o cotă mai mare de fonduri private. Fondurile publice de la nivelul UE și de la nivel național pot fi orientate și canalizate într-un mod mai eficace către utilizatorii finali prin facilitarea combinării unor surse de finanțare diverse, printr-o intensitate a sprijinului proporțională cu performanța, prin consolidarea asistenței tehnice sau a asistenței pentru dezvoltarea proiectelor și prin promovarea sinergiilor cu mecanismele bazate pe piață.

Fondurile UE care impulsionează investițiile pentru renovare

Cadrul financiar multianual 2021-2027 și instrumentul de redresare „NextGenerationEU” oferă o ocazie fără precedent de a demara „Valul de renovări”. Până acum, nu au existat astfel de posibilități de investiție pentru acest sector esențial.

²⁹ Cadrul „Level(s)” adoptat recent de Comisie include energia, utilizarea materialelor și a apei, calitatea și valoarea clădirilor, sănătatea, confortul, reziliența față de schimbările climatice și costul pe ciclu de viață.
<https://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>

³⁰ A se vedea https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/eu-bso_en

³¹ A se vedea „Identifying Europe’s recovery needs” (Identificarea nevoilor de redresare ale Europei), SWD(2020) 98 final, și „Stepping up Europe’s 2030 climate ambition. Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people” (Intensificarea ambițiilor Europei în ceea ce privește clima pentru 2030. Investirea într-un viitor neutru din punct de vedere climatic în beneficiul oamenilor noștri”, SWD(2020) 176 final.

Mecanismul de redresare și reziliență, care este în prezent în curs de negociere și pe care Consiliul European a convenit să îl finanțeze **cu 672,5 miliarde EUR** (din care 37 % ar urma să fie direcționate către cheltuieli legate de climă), poate sprijini investițiile în renovare și reformele legate de eficiența energetică din toate statele membre. În Strategia anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă, Comisia a propus ca **inițiativele emblematice europene „Renovate” și „Power Up”** să facă obiectul intervenției coordonate a tuturor statelor membre, pe baza proiectelor incluse în planurile lor naționale de redresare și reziliență³².

Pentru a sprijini implementarea acestor inițiative emblematice, Comisia va completa orientările adresate statelor membre cu privire la pregătirea planurilor de redresare și reziliență³³ cu orientări personalizate pentru fiecare stat membru în contextul evaluării individuale a planurilor naționale privind energia și clima (PNEC-uri)³⁴ și a strategiilor de renovare pe termen lung. Comisia va pune la dispoziție un exemplu de posibile componente ale unui plan de redresare și reziliență privind renovarea clădirilor, energia și utilizarea eficientă a resurselor, pentru a oferi orientări practice statelor membre³⁵. În fine, Comisia va consolida **acțiunile concertate existente**³⁶, pentru a ajuta statele membre să facă schimb de bune practici și să monitorizeze implementarea în timp.

Politica de coeziune a reprezentat în trecut o sursă principală de finanțare publică a UE pentru investițiile directe în îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor și își va menține acest rol în perioada 2021-2027³⁷. Ea vine în completarea Mecanismului de redresare și reziliență temporar și oferă sprijin integrat pentru renovarea clădirilor, inclusiv pentru programe de renovare personalizate de la nivel local și regional. Utilizând experiența acumulată în perioadele de programare anterioare, statele membre trebuie să se asigure că programele lor cofinanțate de eficiență energetică și de utilizare eficientă a resurselor sunt bine orientate către realizarea de performanțe energetice ridicate, a căror monitorizare va fi îmbunătățită printr-un sistem de indicatori mai detaliat și mai robust.

De asemenea, statele membre trebuie să completeze implementarea programelor cofinanțate de UE cu scheme de sprijin suplimentare, în special pentru a mobiliza finanțarea privată³⁸. În zonele rurale, finanțarea din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) poate fi utilizată pentru a spori eficiența energetică și producția de energie din surse regenerabile.

³² Sprijinul acordat prin intermediul altor programe ale UE, cum ar fi InvestEU, Mecanismul pentru interconectarea Europei, LIFE și Orizont Europa, precum și prin intermediul fondurilor naționale, poate fi, de asemenea, combinat cu Mecanismul de redresare și reziliență.

³³ COM(2020) 575 final, Strategia anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă.

³⁴ Pentru evaluările individuale, a se vedea SWD(2020)900-SWD(2020)926.

³⁵ <https://ec.europa.eu/info/departments/recovery-and-resilience-task-force>

³⁶ Punerea unui accent tematic special asupra inițiativei emblematice „Renovate” și implicarea reprezentanților diverselor ministere naționale în cauză în cadrul acțiunii concertate referitoare la Directiva privind performanța energetică a clădirilor (<https://epbd-ca.eu>), în strânsă cooperare cu acțiunile concertate referitoare la Directiva privind eficiența energetică și Directiva privind energia din surse regenerabile și ținând legătura cu Grupul de lucru tehnic din cadrul guvernanței uniunii energetice.

³⁷ În perioada 2014-2020, fonduri de coeziune în valoare de circa 17 miliarde EUR au fost dedicate renovării clădirilor.

³⁸ Folosind fonduri FEDR, Croația a finanțat renovarea a 250 000 de m² și a 69 de clădiri publice, precum spitale și grădinițe, preconizându-se obținerea unor economii anuale de 70GWh.

Documentele de programare trebuie să stabilească **prioritățile în materie de renovare** care decurg din **PNEC-uri și din strategiile de renovare pe termen lung**. Statele membre care nu și-au prezentat încă strategiile de renovare pe termen lung sunt invitate să facă acest lucru, deoarece strategiile respective fac parte din condițiile obligatorii care permit accesul la fondurile de coeziune începând din 2021.

Pe baza experienței pozitive a Fondului european pentru investiții strategice (FEIS) și venind în completarea altor surse de finanțare ale UE, **InvestEU** va acționa ca program unic de sprijinire a investițiilor la nivelul UE pentru a furniza asistență tehnică și finanțare, susținute de o garanție de la bugetul UE, în vederea deblocării investițiilor private. În cadrul componentei pentru investiții sociale și competențe și al componentei pentru infrastructură durabilă ale InvestEU, există produse financiare speciale pentru reabilitarea energetică a clădirilor care vor viza sectorul rezidențial și se vor concentra asupra locuințelor sociale și accesibile ca preț, a clădirilor publice, a școlilor și a spitalelor, a IMM-urilor și a sprijinului acordat societăților de servicii energetice pentru a integra contractele de performanță energetică.

Pe baza experienței dobândite în cadrul inițiativelor privind finanțarea privată pentru eficiența energetică și finanțarea inteligentă pentru clădiri inteligente, Comisia va depune eforturi pentru a facilita găsirea de **soluții adaptate nevoilor care să fie ușor accesibile pentru promotorii de proiecte și să utilizeze un set unic de norme**. În mod concret, acest lucru înseamnă că un stat membru va fi în măsură să transfere o parte din fondurile disponibile în cadrul politicii de coeziune către compartimentul pentru statele membre din cadrul InvestEU. De asemenea, programul InvestEU va permite conectarea produselor financiare susținute de garanția InvestEU cu asistența tehnică specială acordată băncilor și intermediarilor, autorităților locale și beneficiarilor finali. Normele simplificate permit, de asemenea, combinarea creditelor cu granturile **și recompensarea proiectelor celor mai performante cu o rată de grant mai ridicată**.

În contextul noii sale inițiative europene pentru renovarea clădirilor, Banca Europeană de Investiții (BEI) își va intensifica sprijinul pentru gruparea în portofolii a proiectelor de renovare a clădirilor și furnizarea de sprijin financiar personalizat, variind de la credite tradiționale pe termen lung la garanții, finanțare prin capitaluri proprii sau finanțare prin creanțe. Pentru a spori volumul și impactul creditării pentru eficiența energetică a clădirilor, BEI trebuie să poată combina cu mai multă ușurință, într-un pachet unic, asistența tehnică, asistența pentru dezvoltarea de proiecte, creditele și granturile.

Comisia va colabora cu statele membre, cu BEI și cu participanții la piață pentru a facilita implementarea **normelor de combinare** a programelor și instrumentelor UE, a fondurilor naționale și a fondurilor private pentru proiectele de renovare.

În cadrul revizuirii în curs a Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare și a Orientărilor privind ajutoarele de stat pentru energie și mediu, Comisia va institui **norme mai simple, mai clare și mai ușor de aplicat privind ajutoarele de stat pentru renovarea clădirilor**, în special în sectorul rezidențial și în cel social, și va clarifica domeniul de aplicare

al ajutoarelor de stat pentru **instalațiile de energie din surse regenerabile pentru autoconsum**. Într-o primă etapă, Comisia revizuieste normele privind ajutoarele de stat pentru a facilita cofinanțarea de către statele membre a garanțiilor InvestEU³⁹.

În fine, pe baza experienței dobândite în anumite contexte naționale, Comisia este pregătită să **ofere consultanță statelor membre care intenționează să utilizeze veniturile din schema UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS) și oportunitățile de finanțare din cadrul Fondului pentru modernizarea ETS** ca sursă de finanțare pentru programele de renovare a clădirilor, în special pentru gospodăriile cu venituri reduse.

ATRAGEREA DE INVESTIȚII PRIVATE ȘI STIMULAREA FINANȚĂRII PRIN CREDITE „VERZI”

Dat fiind profilul de risc scăzut al investițiilor în eficiența energetică⁴⁰ și perspectivele de creștere a cererii pe care le va determina un „val de renovări”, oferirea de finanțare privată împreună cu servicii inovatoare pentru renovare va constitui o propunere de afaceri din ce în ce mai atractivă. Actori precum societățile de servicii energetice, serviciile de utilități sau băncile utilizează și oferă deja consiliere tehnică. Ei pot oferi proprietarilor de imobile un sprijin foarte necesar sub formă de idei și de finanțare în toate etapele unui proces de renovare. De asemenea, ei pot promova gruparea proiectelor mici, pot oferi condiții favorabile pentru proiectele complexe cu perioade lungi de recuperare a investiției și pot reuni diverșii actori implicați în luarea deciziilor de renovare a clădirilor.

În al doilea rând, statele membre pot reduce percepția riscurilor și pot intensifica stimulentele de piață, precum tarifele pentru economisirea energiei, schemele de sprijin public de tip „plata în funcție de performanță” și procedurile de ofertare în scopul economisirii energiei, pentru a atrage intermediari și agregatori privați. De asemenea, statele membre trebuie să exploreze soluții de finanțare inovatoare prin scheme de finanțare pe bază de facturi și de impozite sau prin finanțare legată de proprietate, precum și prin instrumente fiscale⁴¹ în vederea generării de stimulente economice pentru finanțarea renovării clădirilor. **Schemele de obligații în materie de eficiență energetică** existente în temeiul articolului 7 din Directiva privind eficiența energetică pot fi utilizate în mod eficace pentru toate tipurile de clădiri⁴² în vederea

³⁹ Reexaminare specifică a Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare (ajutoare de stat): domeniu de aplicare extins pentru combinarea fondurilor naționale cu anumite programe ale Uniunii (a doua consultare) https://ec.europa.eu/competition/consultations/2020_gber/consultation_document_en.pdf

⁴⁰ Se consideră că o eficiență energetică sporită este corelată cu scăderea ratelor de neplată a creditelor ipotecare și cu creșterea valorii activelor. Sursă: „Final report on correlation analysis between energy efficiency and risk” (Raport final privind analiza corelației dintre eficiența energetică și risc). EeDaPP. https://eedapp.energyefficientmortgages.eu/wp-content/uploads/2020/08/EeDaPP_D57_27Aug20-1.pdf

⁴¹ Cum ar fi stimulente fiscale și credite în contextul impozitării directe (de exemplu, impozitarea veniturilor și a profiturilor) și al taxelor de mediu (taxele pe carbon), impozite pe proprietate care favorizează clădirile ameliorate, alocarea de venituri fiscale pentru renovare, amortizarea fiscală care favorizează investițiile în renovare, rate de TVA pentru serviciile de construcții și pentru materialele durabile în conformitate cu Directiva TVA (anexa III), precum și impozite și taxe locale și regionale. A se vedea, de asemenea, Bertoldi, P, Economidou, M, Palermo, V, Boza- Kiss, B, Todeschi, V. „How to finance energy renovation of residential buildings: Review of current and emerging financing instruments in the EU.” (Moduri de finanțare a reabilitării energetice a clădirilor rezidențiale: o analiză a instrumentelor de finanțare actuale și emergente din UE”. WIREs Energy Environ. 2020;e384. <https://doi.org/10.1002/wene.384>

⁴² Economii de energie realizate în temeiul acestor obligații contribuie la îndeplinirea obligației privind economiile de energie prevăzute la articolul 7 din DEE.

cooptării unor noi intermediari, precum serviciile de utilități, a furnizării de expertiză tehnică și a oferirii de servicii agregate pentru a reduce costurile de tranzacție și administrative.

Implicarea societăților de servicii energetice prin intermediul unor **parteneriate public-privat** reprezintă o posibilitate de a atrage investiții, de a grupa investițiile la scară mică și dispersate, de a reduce costurile inițiale și de a recompensa economiile de energie. Cuplarea de către asigurători a contractelor de performanță energetică cu **contractele de reziliență** poate ajuta piața să gestioneze riscul de investiții, deoarece asigurătorii dispun de expertiză în evaluarea și oferirea protecției împotriva riscurilor de mediu, climatice și de altă natură.

Pentru a contribui la reducerea costurilor de tranzacționare, Comisia va încuraja **standardizarea contractelor și a instrumentelor financiare** la nivel național și european, prin utilizarea forumurilor existente pentru a ajuta la reproducerea și la extinderea pe scară mai largă a celor mai bune practici și a abordărilor inovatoare. Comisia va sprijini în mod activ aceste modalități de activare a investițiilor din sectorul privat prin intermediul Grupului instituțiilor financiare pentru eficiența energetică (EEFIG) și al forumurilor privind investițiile în domeniul energiei durabile (IED).

Un „val de renovări” poate reprezenta, de asemenea, o ocazie de a impulsiona dezvoltarea **creditelor „verzi” și a finanțării ipotecare**. Un sistem modernizat de CPE-uri care demonstrează creșterea eficienței va permite băncilor și altor instituții financiare să ofere credite și finanțare ipotecară pentru a-și „înverzi” portofoliile și pentru a grupa clădirile ca garanții reale pentru emiterea de obligațiuni garantate. O serie de inițiative dictate de piață experimentează deja cu scheme inovatoare de credite și de finanțare ipotecară pentru eficiență energetică⁴³. Într-o etapă ulterioară, carbonul pe parcursul întregului ciclu de viață poate fi inclus în această evaluare și poate fi legat de finanțarea soluțiilor circulare.

Prin intermediul Strategiei reînnoite a UE privind finanțarea durabilă, Comisia analizează standarde și etichete suplimentare pentru produsele financiare durabile, precum creditele ipotecare „verzi”, creditele „verzi” și obligațiunile „verzi”. Acest lucru va contribui la asigurarea faptului că produsele de creditare pentru eficiența energetică și pentru utilizarea eficientă a resurselor sunt oferite pe scară mai largă și sunt mai vizibile pentru consumatori. Reexaminarea **Directivei privind creditele ipotecare**⁴⁴ și a **Directivei privind creditele de consum**⁴⁵ oferă ocazia de a reflecta în mod adecvat un posibil risc de credit mai scăzut al produselor financiare durabile⁴⁶. În plus, Autoritatea Bancară Europeană analizează dacă ar fi justificată aplicarea unui tratament prudential special în ceea ce privește reglementarea bancară a produselor financiare asociate cu obiective de durabilitate, precum renovarea

⁴³ Utilizând granturi din programul Orizont 2020, *European Mortgage Federation/European Covered Bond Council* (EMF-ECBC) a dezvoltat o inițiativă de finanțare ipotecară pentru eficiența energetică, cu o serie de măsuri de sprijin menite să stimuleze finanțarea privată a lucrărilor de renovare a clădirilor rezidențiale și comerciale care au ca scop economisirea energiei.

⁴⁴ Directiva 2014/17/UE.

⁴⁵ Directiva 2008/48/CE.

⁴⁶ A se vedea EaDaPP, „Final results of the correlation analysis between energy efficiency and risk” (Rezultate finale privind analiza corelației dintre eficiența energetică și risc), 2020.

clădirilor. De asemenea, în cadrul reexaminării normelor pentru bănci (Directiva și Regulamentul privind cerințele de capital) și pentru asigurători (Directiva Solvabilitate II), Comisia are în vedere măsuri de **incluere a riscurilor de mediu, sociale și de guvernanta** în reglementarea prudențială. BEI va lua în considerare, de asemenea, sprijinirea unor noi modalități de atragere a finanțării private pentru reabilitarea clădirilor, inclusiv deblocarea unor noi piețe de creditare sau de securitizare pe bază de ipotecă pentru eficiența energetică.

În fine, Comisia dezvoltă **taxonomia UE**⁴⁷, cu criterii tehnice de examinare pentru sectorul clădirilor, în scopul direcționării capitalului privat către investiții durabile în reabilitarea energetică, bazându-se pe certificatele de performanță energetică și pe standardele privind clădirile al căror consum de energie este aproape zero. În cadrul revizuirii DPEC, Comisia va avea de asemenea în vedere introducerea unui **standard de „renovare în profunzime”**, pentru a permite ancorarea unei finanțări private semnificative de investiții transparente, măsurabile și cu adevărat „verzi”.

Toate aceste inițiative pot ajuta clienții să acceseze fonduri în condiții mai puțin costisitoare și să contribuie la promovarea dezvoltării unei finanțări private dinamice care să completeze fondurile publice, stimulentele fiscale și alte forme de sprijin financiar public.

3.3 ASISTENȚĂ TEHNICĂ ȘI CAPACITATE SPORITĂ

Pregătirea unui bun proiect de renovare, corelat cu cele mai bune surse de finanțare disponibile, este o sarcină dificilă și adesea foarte complicată pentru persoanele fizice sau pentru autoritățile locale de mici dimensiuni. Astfel, **asistența tehnică** va juca un rol esențial în ceea ce privește creșterea preconizată a ratelor și a calității renovării. O parte a acestei asistențe se află în mâinile statelor membre, însă UE poate juca un rol mai important.

Pe baza învățămintelor trase în urma utilizării instrumentului ELENA, a componentei Finanțare privată pentru eficiență energetică (PF4EE), a politicii de coeziune, a programului JASPERS și a instrumentului de asistență pentru dezvoltarea proiectelor (ADP) din cadrul programului Orizont 2020, Comisia va simplifica și va consolida asistența tehnică, cu obiectivul prioritar de a atinge un grup mai mare de beneficiari, inclusiv cei de dimensiuni mai mici. S-a propus consolidarea finanțării instrumentului ELENA prin platforma de consiliere InvestEU și, posibil, prin alte programe europene.

Comisia, împreună cu BEI, va ajuta statele membre să conceapă programe naționale sau locale **care să reproducă modelul ELENA**⁴⁸ și să recompenseze implementarea rapidă și performanța energetică ridicată utilizând trei surse de finanțare: fondurile politicii de coeziune (ca sprijin de sine stătător sau în cadrul utilizării unui instrument financiar), compartimentul pentru statele membre din cadrul InvestEU sau Mecanismul de redresare și reziliență.

⁴⁷ Prin intermediul a două acte delegate: unul privind atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea și altul privind tranziția către o economie circulară, precum și folosirea durabilă și protecția apei și a resurselor marine, prevenirea și controlul poluării și protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor. Regulamentul (UE) 2020/852, JO L 198, 22.6.2020, p. 13.

⁴⁸ Prin utilizarea fondurilor politicii de coeziune, a compartimentului pentru statele membre din cadrul InvestEU sau a Mecanismului de redresare și reziliență.

În plus, Comisia și BEI vor sprijini înființarea unor **ghișee unice** standardizate care să poată fi implementate rapid la nivel național, regional sau local pentru a oferi consiliere și soluții de finanțare personalizate, destinate să însoțească proprietarii de locuințe sau IMM-urile de-a lungul întregului proces de pregătire și de punere în aplicare a proiectelor lor. Actorii de la nivel local se pot baza pe această platformă pentru a crea centre de competență pentru diferite tipuri de consiliere privind renovarea durabilă.

O sursă suplimentară de sprijin pentru capacitate va fi oferită de noul **instrument de sprijin tehnic** propus în cadrul planului de redresare, de **facilitatea pentru orașe a UE** și de **instrumentul de asistență pentru dezvoltarea proiectelor** din cadrul LIFE, precum și de consolidarea capacității administrative și de asistență tehnică din cadrul fondurilor politicii de coeziune de după 2020. Mai mult, propunerea legislativă privind politica de coeziune include și crearea unei inițiative europene privind dezvoltarea urbană care să consolideze abordarea integrată și participativă a dezvoltării urbane durabile. Pentru autoritățile naționale, regionale sau locale interesate să implementeze investiții în renovarea clădirilor ca parte a reînnoirii urbane, **piața orașelor inteligente** din Europa oferă un model reușit⁴⁹ pentru a orienta autoritățile publice în acest sens.

3.4. CREAREA DE LOCURI DE MUNCĂ „VERZI”, PERFECTIONAREA LUCRĂTORILOR ȘI ATRAGEREA DE NOI TALENTE

Conceperea, instalarea și exploatarea soluțiilor circulare și cu emisii reduse de carbon necesită adesea un nivel ridicat de cunoștințe tehnice. De asemenea, sunt necesare competențe specifice pentru gestionarea în condiții de siguranță a clădirilor istorice și pentru protejarea valorii lor de patrimoniu. Trecerea la un parc imobiliar neutru din punct de vedere climatic va fi posibilă numai dacă locurile de muncă existente sunt transformate pentru a include competențe „verzi” și circulare și dacă apar noi profiluri profesionale, precum specialiști în renovarea în profunzime a clădirilor, instalatori de soluții tehnologice avansate sau gestionari care să se ocupe de modelarea datelor privind clădirile. Numai profesioniștii bine informați pot juca un rol posibil esențial pentru a oferi utilizatorilor finali cele mai recente oportunități tehnice disponibile pentru eficiența energetică și utilizarea eficientă a resurselor. În fine, profesioniștii au nevoie de formare pentru a îmbunătăți accesibilitatea în ceea ce privește renovările.

Încă dinainte de criza provocată de pandemia de COVID-19, exista o penurie de lucrători calificați pentru a realiza lucrări de renovare și de modernizare durabilă a clădirilor. Potențialul de păstrare și de creare a locurilor de muncă în acest sector a fost și este în continuare ridicat. Eficiența energetică a clădirilor este cel mai mare generator de locuri de muncă per milion de euro investit⁵⁰. Dacă statele membre ar pune rapid în aplicare măsuri de

⁴⁹ Piața orașelor inteligente se bazează pe experiențele și pe rezultatele a 17 proiecte demonstrative transfrontaliere de mare amploare ale orașelor, cunoscute sub denumirea de „proiecte-far”. Aceste proiecte-far reunesc 120 de orașe, pe baza unei finanțări de peste 400 de milioane EUR prin Orizont 2020, care a mobilizat investiții mult mai mari. Informații suplimentare sunt disponibile la adresa: <https://smartcities-infosystem.eu/scc-lighthouse-projects>

⁵⁰ Un număr de 12-18 locuri de muncă la nivel local per milion de euro investit, IEA, „Sustainable Recovery” (Redresare durabilă), iunie 2020.

îmbunătățire a izolării și a sistemelor și dispozitivelor tehnice ale clădirilor, ar apărea imediat noi oportunități de ocupare a forței de muncă. Dimensiunea politică trebuie să semnaleze pieței că sunt necesare soluții inovatoare și durabile. De exemplu, bioeconomia poate oferi noi materiale cu emisii scăzute de carbon pentru lucrările de renovare în profunzime, sporind oportunitățile de noi locuri de muncă specializate.

Sporirea prezenței și a rolului **femeilor** în sectorul construcțiilor poate contribui la îmbunătățirea disponibilității competențelor și a profesioniștilor calificați. Este esențial să se revizuiască strategiile de formare profesională și educațională prin implicarea industriei, prin crearea unui mediu de lucru incluziv și accesibil și prin depășirea prejudecăților. IMM-urilor trebuie să li se acorde un acces îmbunătățit la informațiile privind programele de formare și de ucenicie. Partenerii sociali, inclusiv reprezentanții lucrătorilor și ai angajatorilor din sectorul construcțiilor la nivel național și european, dispun de o expertiză solidă în ceea ce privește perfecționarea lucrătorilor, atragerea de noi talente și promovarea unui mediu de lucru incluziv și trebuie să fie implicați în conceperea și implementarea măsurilor necesare pentru realizarea acestor obiective.

Perspectiva securității și a sănătății în muncă ale lucrătorilor din construcții – un sector care prezintă un risc relativ ridicat de accidente și de sănătate precară – este dată de faptul că cerințele legale importante pentru protecția lucrătorilor trebuie să fie respectate, acordându-se o atenție deosebită protejării lucrătorilor care renovează clădiri vechi împotriva expunerii la azbest, inclusiv printr-o formare corespunzătoare⁵¹.

Pentru a aborda aceste aspecte și pe baza Agendei pentru competențe din 2020 și a Planului de cooperare sectorială în materie de competențe⁵², Comisia va lansa **Pactul pentru competențe**, care va reuni părți interesate din sectorul public și din cel privat, cu obiectivul comun de a perfecționa și de a recalifica forța de muncă a Europei. Comisia încurajează statele membre să utilizeze fondurile instrumentului NextGenerationEU, **Fondul social european+** și **Fondul pentru o tranziție justă**. Uceniciile și alte forme de învățare la locul de muncă facilitează tranziția tinerilor către piața forței de muncă. Pachetul de sprijin pentru ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, adoptat de Comisie la 1 iulie 2020, a anunțat o nouă **Alianță europeană pentru ucenicii**. Cu sprijinul inițiativei „**Build Up Skills**”, care continuă în cadrul programului LIFE, statele membre își pot actualiza analiza lacunelor și foile de parcurs naționale pentru formare, pe măsură ce Comisia va elabora **materiale de formare cu privire la utilizarea cadrului „Level(s)”**⁵³ în 2021.

3.5. CREAREA UNUI MEDIU CONSTRUIT DURABIL

⁵¹ În conformitate cu măsurile naționale de transpunere a Directivei 2009/148/CE privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă.

⁵² Planul de cooperare sectorială în materie de competențe va crea o strategie sectorială pentru dezvoltarea informațiilor privind competențele, precum și a competențelor relevante pentru piața forței de muncă, incluzând dezvoltarea de programe de bază europene pentru formarea profesională și introducerea de cursuri de formare.

⁵³ „Level(s)” este o abordare europeană comună pentru evaluarea și raportarea cu privire la durabilitatea clădirilor. A se vedea <https://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>

Realizarea unor lucrări de renovare de profunzimea și de amploarea de care are nevoie Europa necesită, în cele din urmă, existența unui sector al construcțiilor puternic și competitiv, care este deschis inovării și durabilității, pentru a spori calitatea și a reduce costurile.

Întreprinderile europene sunt fruntașe în ceea ce privește inovarea, fabricarea, distribuirea și instalarea în clădiri a unei diversități de bunuri și de servicii legate de economisirea energiei și de energia din surse regenerabile. Consolidarea acestui rol fruntaș presupune adoptarea unor soluții tehnologice industrializate pentru a limita costul și durata lucrărilor, o digitalizare mai rapidă și integrarea completă a principiilor de circularitate de-a lungul întregului lanț valoric: aprovizionarea cu materii prime sigure, durabile și secundare, reutilizarea și reciclarea, precum și gestionarea deșeurilor. **Industrializarea** poate declanșa un **ciclu virtuos** între creșterea cererii pentru o renovare mai în profunzime și reducerea costurilor pentru produse mai inteligente și mai durabile.

Comisia promovează durabilitatea de mediu a soluțiilor și a materialelor de construcție, incluzând lemnul și biomaterialele, soluțiile bazate pe natură și materialele reciclate pe baza unei abordări cuprinzătoare bazate pe evaluarea ciclului de viață. Ea va aborda performanța în materie de durabilitate a produselor de construcție în contextul revizuirii Regulamentului privind produsele pentru construcții și va elabora, până în 2023, o foaie de parcurs pentru reducerea până în 2050 a **emisiilor de carbon ale clădirilor pe durata întregului ciclu de viață**. De asemenea, Comisia va accelera colaborarea cu organizațiile de standardizare în ceea ce privește standardele de **reziliență la schimbările climatice** pentru clădiri.

Până la sfârșitul anului 2024, Comisia va reexamina **obiectivele de recuperare a materialelor** stabilite în legislația UE privind deșeurile din construcții și din demolări. Comisia va institui măsuri de dezvoltare a **platformelor de reutilizare și de reciclare** și va sprijini buna funcționare a **pieței interne a materiilor prime secundare**. Cadrul „Level(s)”, **principiile economiei circulare** pentru proiectarea clădirilor și **Protocolul UE de gestionare a deșeurilor din construcții și demolări** îndrumă utilizatorul să aplice aceste principii în cadrul proiectelor de renovare.

Adoptarea tehnologiilor digitale și inovatoare și investirea în acestea de către sectorul construcțiilor rămân la un nivel scăzut⁵⁴. Prin urmare, Comisia va sprijini digitalizarea în sectorul construcțiilor prin intermediul programului **Orizont Europa, prin centrele de inovare digitală și prin instalațiile de testare și de experimentare**. **Instrumentele digitale**⁵⁵ contribuie la înregistrarea evoluției lucrărilor și a utilizării materialelor și sporesc productivitatea. De exemplu, „geamă digitală” al unei clădiri, creat cu ajutorul datelor de cartografiere 3D, furnizează informații cu privire la modul în care clădirea funcționează în timp real și previne accidentele grave prin faptul că ajută la anticiparea eventualelor defecțiuni ale sistemelor clădirii. De-a lungul întregului lanț valoric apar economii de costuri generate de

⁵⁴ În prezent, 70 % din firmele de construcții alocă mai puțin de 1 % din veniturile lor pentru proiecte digitale și inovatoare, iar nivelul de adoptare al modelării datelor privind clădirile (BIM) rămâne deosebit de scăzut. Tehnologiile, precum internetul obiectelor, inteligența artificială, roboții, gemenii digitali, reduc timpul necesar pentru lucrări fizice.

⁵⁵ Inclusiv modelarea datelor privind clădirile (BIM), sistemul de informații geografice (GIS) și realitatea augmentată.

accelerarea procedurilor administrative și a lucrărilor fizice. Clădirile inteligente și construcția facilitată de mijloace digitale generează ansambluri de date pentru întregul ciclu de viață al construcției, al utilizării și al renovării clădirilor, pentru a le putea exploata mai bine. Comisia va avea în vedere instituirea unui cadru de guvernanta pentru spațiile de date, cu măsuri suplimentare de dezvoltare a spațiilor de date alocate, inclusiv în domeniul energiei, al producției și al construcțiilor.

Modelarea datelor privind clădirile (BIM) îmbunătățește transparența și reduce costurile și resursele utilizate. Comisia va pune la dispoziție o **recomandare pentru a promova modelarea datelor privind clădirile în cadrul achizițiilor publice** pentru construcții și va furniza o metodologie care să permită clienților publici să realizeze o analiză cost-beneficiu pentru utilizarea BIM în procedurile de ofertare publice. Platformele industriale digitale vor permite părților interesate să colecteze și să utilizeze mai bine aceste date. De asemenea, Comisia va elabora un **cadru unificat la nivelul UE pentru autorizarea digitală** în mediul construit și va institui un sistem fiabil de **certificare a contoarelor de eficiență energetică** din clădiri care să poată **măsura îmbunătățirile efective ale performanței energetice**.

De asemenea, și cercetarea trebuie să stimuleze inovarea în sectorul construcțiilor. **Cererea de propuneri a Pactului verde european**, care face parte din programul **Orizont 2020**, include un domeniu dedicat „clădirilor eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor”. Programul **Orizont Europa** va sprijini cercetarea și inovarea în domeniul tehnologiilor energetice, al durabilității și circularității materialelor și al sistemelor pentru construcții, ținând seama de condițiile specifice ale fiecărei regiuni geografice din Europa. În cadrul pregătirii punerii în aplicare a programului Orizont Europa, Comisia are în vedere, în prezent, un parteneriat public-privat pentru un mediu construit durabil centrat pe oameni („Built4People”) și o misiune specială privind orașele inteligente și neutre din punct de vedere climatic. Acest parteneriat ar putea oferi inovare în sectorul clădirilor și al construcțiilor, iar misiunea ar putea prezenta 100 de orașe europene în parcursul lor de transformare sistemică pentru obținerea neutralității climatice până în 2030 împreună cu și pentru cetățeni⁵⁶..

În plus, dacă este adoptat, **Parteneriatul cofinanțat pentru tranziția către o energie curată**⁵⁷ poate contribui la dezvoltarea unor soluții neutre din punct de vedere climatic pentru sistemele de încălzire și de răcire ale clădirilor. Alte programe relevante pentru domeniile cercetării și inovării pentru renovarea clădirilor includ programe regionale (inclusiv în lumina „mărcii de excelență”), precum și noul program LIFE. În special, **subprogramul „Tranziția**

⁵⁶ Misiunea „Orașe inteligente și neutre din punct de vedere climatic” din cadrul programului Orizont Europa urmărește să sprijine, să promoveze și să prezinte 100 de orașe europene în parcursul lor de transformare sistemică pentru obținerea neutralității climatice până în 2030 și să transforme aceste orașe în centre de experimentare și de inovare pentru toate orașele, contribuind astfel la Pactul verde european și la eforturile Europei de a deveni neutră din punct de vedere climatic până în 2050.

⁵⁷ Parteneriatul cofinanțat pentru tranziția către o energie curată include toate domeniile Planului strategic privind tehnologiile energetice și este legat de planurile naționale privind energia și clima.

către o energie curată” din cadrul LIFE va sprijini „valul de renovări” prin abordarea obstacolelor de natură comportamentală și netehnologică din calea renovării⁵⁸.

3.6. PLASAREA UNEI ABORDĂRI INTEGRATE, PARTICIPATIVE ȘI BAZATE PE VECINĂTATE ÎN CENTRUL „VALULUI DE RENOVĂRI”

Valorificarea integrală a potențialului unui val de renovări în ceea ce privește beneficiile conexe necesită o abordare integrată care a fost deja experimentată cu succes. Locuințele „inteligente” pot promova confortul utilizatorilor și pot spori integrarea în clădiri a energiei din surse regenerabile și a surplusului de energie. În unele proiecte-pilot, clădirile de apartamente au fost echipate cu panouri solare fotovoltaice pe acoperișuri, cu sisteme de stocare a energiei termice și cu pompe de căldură. Fiecare clădire a fost conectată la o rețea locală, care alimentă punctele de încărcare pentru automobilele electrice. Instalarea contoarelor inteligente⁵⁹ a contribuit la corelarea cererii și ofertei de energie în modul cel mai eficient. Ca urmare, clădirile s-au transformat din consumatori în producători de energie, prezentând o eficiență energetică ridicată, costuri reduse cu energia pentru gospodării, integrarea electromobilității și beneficii sistemice pentru stabilitatea rețelilor.

Acesta este doar un exemplu de ceea ce se poate realiza printr-o renovare digitală integrată care combină stocarea energiei și flexibilitatea cererii, generarea de energie la fața locului din surse regenerabile, internetul obiectelor pentru componentele sistemelor, dispozitivele și puncte de reîncărcare pentru electromobilitate. Acest lucru promovează o participare activă a locuitorilor la sistemul energetic, ca „prosumatori”.

DPEC⁶⁰ prevede deja măsuri de promovare a infrastructurii inteligente și introducerea de puncte de încărcare pentru electromobilitate. În conformitate cu obiectivul de a instala peste 1 milion de stații de încărcare publice până în 2025, Comisia va asigura punerea în aplicare și asigurarea respectării depline a acestor măsuri și va examina necesitatea consolidării lor. Mai mult, Comisia prezintă, împreună cu această comunicare, actele delegate și de punere în aplicare referitoare la **indicatorul UE al gradului de pregătire pentru soluții inteligente**, ca instrument de măsurare a gradului de pregătire pentru soluții inteligente a clădirilor și de sensibilizare a proprietarilor de clădiri și a ocupanților acestora.

În ceea ce privește **cele mai recente produse durabile și produse care integrează energia din surse regenerabile**, cum ar fi cea fotovoltaică, Comisia va **identifica provocările cu care se confruntă** aceste produse pe piața unică și va lua în considerare modalități de eliminare a obstacolelor identificate, inclusiv prin recunoaștere reciprocă. O piață unică funcțională elimină obstacolele administrative și de reglementare din calea furnizării

⁵⁸ Precum definiții ale creditelor ipotecare „verzi”, finanțări legate de proprietate sau noi modele de ghișee unice.

⁵⁹ Contoarele inteligente au un puternic potențial de sensibilizare a consumatorilor cu privire la tiparele de consum energetic. Contoarele inteligente de gaz reprezintă o cerință în temeiul Directivei privind eficiența energetică, venind în completarea obligațiilor privind contoarele inteligente de energie electrică.

⁶⁰ Directiva (UE) 2018/844 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor și a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică.

transfrontaliere de servicii și facilitează recunoașterea reciprocă a sistemelor naționale de certificare și de asigurare pentru specialiștii din domeniul renovării și al eficienței energetice.

Sinergiile pentru renovare devin evidente atunci când sunt extinse la **abordări la nivel de district și de comunitate**. Gruparea proiectelor la acest nivel poate conduce la crearea unor **districte cu consum de energie zero** sau chiar **pozitiv**⁶¹ (de exemplu, sisteme avansate de încălzire și de răcire centralizată, cu un mare potențial de utilizare a energiei din surse regenerabile și de recuperare a căldurii reziduale). Acestea oferă modalități mai ieftine de decarbonizare a sistemelor de încălzire și de răcire și pot pune la dispoziție o eficiență a instalațiilor la scară industrială prin utilizarea altor combustibili, printr-o flexibilitate sporită și prin stocarea energiei termice, precum și creând spațiu pentru natură. Pe lângă o utilizare mai rațională și mai estetică a spațiului, o abordare districtuală poate permite îmbunătățirea locuințelor vechi cu **servicii de mobilitate și accesibilitate reduse**.

Comunitățile energetice generează, consumă, stochează și vând energie și pot oferi celor mai vulnerabili locuitori instrumentele necesare pentru a-i scoate din sărăcia energetică. Pentru a exploata potențialul nevalorificat al acestora ca actori activi în cadrul sistemului energetic, Comisia va examina îndeaproape punerea în aplicare a **Directivei privind piața energiei electrice**⁶² și a **Directivei privind energia din surse regenerabile** și va utiliza acțiuni concertate pentru a sprijini crearea și difuzarea progresivă a acestora în statele membre. În continuare, Comisia va analiza modalitățile de promovare a comunităților energetice și de diseminare a bunelor practici⁶³.

Pe baza unei implicări largi și incluzive a locuitorilor prin structuri de cooperare și ghișee unice cu o gamă largă de recomandări utile, asemenea abordări districtuale pot transforma cartiere întregi și pot crea noi oportunități de afaceri. În planurile naționale de redresare ar putea fi incluse **proiecte de renovare centralizată exemplare**⁶⁴, ceea ce ar putea deschide calea către un nou val de districte decarbonizate.

Statele membre, regiunile și autoritățile locale trebuie să profite și mai mult de oportunitatea de a finanța investițiile într-un context local, în cadrul **instrumentelor teritoriale** ale Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) și ale Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR): investițiile teritoriale integrate (ITI), dezvoltarea locală plasată

⁶¹ În cazul în care mai multe clădiri optimizează consumul de energie la nivelul tuturor clădirilor, precum și la nivelul sistemului energetic în ansamblu. Aceste districte sunt caracterizate de un bilanț energetic anual pozitiv și integrează energia locală din surse regenerabile, stocarea la nivel local (atât a energiei electrice, cât și a energiei termice), rețelele energetice inteligente, răspunsul părții de consum, o gestiune de ultimă generație a energiei (energie electrică, încălzire și răcire), interacțiunea/implicarea utilizatorilor și TIC. Proiectele de „Districte cu consum de energie pozitiv” sunt dezvoltate prin intermediul proiectelor-far ale programului Orizont 2020 (<https://smartcities-infosystem.eu/scc-lighthouse-projects>), precum și în cadrul unor proiecte în care statele membre cooperează prin inițiativa de programare în comun „Europa Urbană” (<https://jpi-urbaneurope.eu/ped>) și prin Planul strategic privind tehnologiile energetice, care are un grup special pentru sprijinirea unor astfel de proiecte.

⁶² Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE.

⁶³ Printre acestea se pot număra învățămintele trase în urma proiectelor finanțate de UE - a se vedea, de exemplu, <https://www.rescoop.eu/the-rescoop-model>

⁶⁴ Precum cele care participă la propunerea de misiune „100 de orașe neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei până în 2030 - de către cetățeni și pentru cetățeni” din cadrul programului Orizont Europa.

sub responsabilitatea comunității (DLRC) și LEADER. În plus, autoritățile urbane se pot baza pe alocarea minimă obligatorie a FEDR pentru dezvoltarea urbană durabilă implementată pe teren prin strategii integrate de dezvoltare urbană și teritorială.

La nivel local, **Convenția primarilor** sprijină o nouă coaliție de orașe dispuse să își asume angajamente ambițioase privind renovarea clădirilor. Acest proces ar putea contribui la viitoarele actualizări ale strategiilor de renovare pe termen lung și ar putea avea ca rezultat gruparea achizițiilor publice „verzi” față de care primarii se angajează în temeiul Convenției. Proiectul **„Big Buyers for Climate and Environment”** (Mari achizitori pentru climă și mediu) favorizează și mai mult colaborarea dintre marii achizitori publici, precum orașele, regiunile, spitalele, organismele centrale de achiziție și serviciile de utilități, în direcția demonstrării și adoptării de noi tehnologii în domenii precum șantierele de construcții cu emisii zero.

În plus, Comisia va coopta toate părțile interesate relevante, inclusiv prin intermediul **Pactului privind clima** și al **Forumului la nivel înalt în domeniul construcțiilor**, cu măsuri de sprijin pentru regenerarea cartierelor europene prin asigurarea vitalității culturale, economice și sociale.

3.7. NOUL BAUHAUS EUROPEAN: CORELAREA STILULUI CU DURABILITATEA

„Valul de renovări” nu se referă numai la examinarea parcului imobiliar existent. El este începutul unui proces de perspectivă al cărui scop este să coreleze durabilitatea cu stilul. După cum a anunțat președinta von der Leyen în discursul său privind starea Uniunii din 16 septembrie 2020, Comisia va lansa un nou Bauhaus european în vederea cultivării unei noi estetici europene care să combine performanța cu inventivitatea.

Noul Bauhaus european va acționa ca incubator de inovare și de creativitate pentru a promova concepții durabile în întreaga Europă și dincolo de aceasta, care să fie, de asemenea, atrăgătoare și accesibile ca preț pentru locuitori. El va conecta în rețea specialiști din diverse discipline și va mobiliza spiritele creative pentru a reimagina modul în care am putea și ar trebui să trăim într-un mod durabil în viitor.

Noul Bauhaus european este un proiect interdisciplinar care va crea spații experimentale în care arta, cultura, știința și tehnologia pot intra în contact și pot crea, testa și demonstra noi soluții care să contribuie la dezvoltarea unor noi piețe-lider. El va avea două dimensiuni. Prima este o rețea de gânditori, de urbaniști, de arhitecți, de antreprenori, de studenți și de locuitori care conlucrează pentru a dezvolta o durabilitate cu stil. Cea de a doua dimensiune va consta în proiecte imobiliare existente reale din întreaga UE.

De asemenea, noul Bauhaus european va fi un accelerator pentru soluții, tehnologii și produse „verzi” și digitale care să fie promițătoare din punct de vedere social și estetic. El va promova soluții inovatoare în ceea ce privește arhitectura și materialele. Materialele obținute din natură, precum lemnul, pot juca un rol esențial în concepția noului Bauhaus european,

deoarece pot prezenta un avantaj dublu: stocarea emisiilor de carbon în clădiri și evitarea emisiilor care ar fi fost necesare pentru a produce materiale de construcție convenționale.

Noul Bauhaus european va fi instituit în trei etape: Concepție, realizare și difuzare. Începând de acum și până în vara anului 2021, Comisia va desfășura un amplu proces participativ de co-creare a „concepției” acestuia, cu scopul de a lansa cereri de propuneri în următorul cadru multianual, pentru toate programele relevante. „Realizarea” primei construcții sau transformări din cadrul Bauhaus-ului european va începe în a doua jumătate a anului 2021.

Acesta va fi însă doar începutul. Scopul este „difuzarea” unei rețele de proiecte de tip Bauhaus cu caracteristici diferite, ținând întotdeauna seama de transformarea în vederea unei conviețuirii durabile. Într-un prim val, s-ar urmări instituirea în 2022 a unei serii de cinci proiecte de tip Bauhaus „fondatoare”, în diferite țări din UE. Toate aceste proiecte vor viza mediul construit în ansamblu, dar ar trebui să se concentreze asupra unor aspecte diferite, precum provocările legate de schimbările climatice, accesibilitatea, coeziunea socială, construcția digitală, bioresursele durabile etc. Într-un al doilea val, pot fi adăugate și alte proiecte de tip Bauhaus, la nivelul întregii UE sau chiar la nivel mondial.

Proiectul va fi condus în comun de un consiliu consultativ format din experți externi, între care oameni de știință, arhitecți, designeri, artiști, urbaniști și reprezentanți ai societății civile, pentru a se asigura că Bauhaus-ul european se va menține pe drumul cel bun și își va îndeplini obiectivele.

4. DOMENII DE INTERES PENTRU RENOVAREA CLĂDIRILOR

În timp ce măsurile descrise mai sus sunt concepute pentru a debloca renovarea tuturor clădirilor, trei domenii merită o atenție deosebită: **(a) abordarea problemei reprezentate de sărăcia energetică și de clădirile cu cele mai slabe performanțe; (b) renovarea clădirilor publice, cum ar fi spațiile administrative, educaționale și de asistență medicală, și (c) decarbonizarea sistemelor de încălzire și de răcire.** Aceste domenii ar trebui considerate prioritare pentru politici și pentru finanțare, deoarece oferă un potențial imens pentru creșterea ratelor de renovare, oferind în același timp economii de energie de mare amploare și clădiri mai sănătoase și mai confortabile pentru locuitori.

4.1. ABORDAREA PROBLEMEI REPREZENTATE DE SĂRĂCIA ENERGETICĂ ȘI DE CLĂDIRILE CU CELE MAI SLABE PERFORMANȚE

În condițiile în care aproape 34 de milioane de europeni nu își permit să își încălzească locuințele în mod adecvat⁶⁵, abordarea problemei reprezentate de sărăcia energetică este o sarcină urgentă pentru UE și statele sale membre. În fiecare an, 800 000 de locuințe sociale au

⁶⁵ Date din 2018. Eurostat, SILC [ilc_mdcs01]).

nevoie de renovare, necesitând o finanțare suplimentară estimată la 57 de miliarde EUR⁶⁶ pe an.

Clădirile ineficiente sunt adesea sinonime cu sărăcia energetică și cu problemele sociale⁶⁷. Acest lucru înseamnă, deseori, că persoanele cu venituri reduse nu prea au niciun control asupra cheltuielilor lor cu energia, ceea ce creează un cerc vicios de facturi mari la energie, de arierate⁶⁸ și de probleme legate de bunăstare și de sănătate. Oamenii care locuiesc în clădiri ineficiente sunt mai expuși la valurile de frig, la valurile de căldură și la alte efecte ale schimbărilor climatice⁶⁹. Condițiile sanitare și de confort inadecvate din mediile locuite și de lucru, precum temperaturile interioare inadecvate, calitatea necorespunzătoare a aerului și expunerea la substanțe chimice și materiale nocive, contribuie la o productivitate mai scăzută, la probleme de sănătate și la o mortalitate și morbiditate mai ridicate.

Clădirile cu performanțe slabe au un potențial ridicat de ameliorare, însă renovarea lor se confruntă cu obstacole persistente, de la obstacole de reglementare la factori structurali. Renovarea locuințelor sociale și a blocurilor de apartamente se confruntă cu obstacole suplimentare din cauza complexității procesului decizional⁷⁰. Soluționarea problemei reprezentate de aceste obstacole necesită o abordare integrată care să țină cont, de asemenea, de cadrul social și de accesibilitatea ca preț a locuințelor. **Standardele minime de performanță energetică**, cuplate cu o finanțare care limitează cheltuielile nete lunare ale locuitorilor, pot accelera în mod semnificativ renovarea, astfel cum se explică în secțiunile 3.1 și 3.2. Existența unei asistențe tehnice și a unor servicii însoțitoare este esențială pentru clădirile cu cele mai slabe performanțe.

De asemenea, Comisia va propune **extinderea utilizării societăților de servicii energetice și a contractelor de performanță energetică**, care s-au dovedit a funcționa bine în unele state membre⁷¹, prin intermediul viitoarei revizuirii a DEE, pentru ca renovarea să fie accesibilă pentru toate gospodăriile, inclusiv pentru cele care au o capacitate limitată de a suporta costurile inițiale.

Soluțiile de finanțare în vederea neutralității costurilor pentru gospodăriile cu venituri reduse trebuie să abordeze chiriile, costurile cu energia și operaționale și taxele locale, prin utilizarea de granturi, de măsuri de renovare subvenționate sau prin folosirea economiilor de energie pentru rambursare (limitarea investițiilor inițiale la granturile disponibile). Astfel de soluții

⁶⁶ Raport al Grupului operativ la nivel înalt privind investițiile în infrastructura socială în Europa, ianuarie 2018.

⁶⁷ De exemplu, EEFIG a identificat studii care arată că ratele de neplată a creditelor ipotecare cu o bună clasificare energetică pe baza certificatelor de performanță energetică pot fi de până la 0,92 %, față de 1,18 % în cazul creditelor ipotecare cu o clasificare energetică slabă pe baza certificatelor de performanță energetică (o rată de neplată cu 28 % mai mare).

⁶⁸ În 2018, 30,3 milioane de persoane nu și-au putut plăti integral facturile la utilități, inclusiv facturile la energie, riscând astfel să le fie întreruptă aprovizionarea.

⁶⁹ Agenția Europeană de Mediu, raportul nr. 22/2018: „Unequal exposure and unequal impacts: social vulnerability to air pollution, noise and extreme temperatures in Europe” (Expunere inegală și impacturi inegale: vulnerabilitatea socială față de poluarea aerului, față de zgomot și față de temperaturile extreme din Europa).

⁷⁰ A se vedea <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/energy-efficiency-upgrades-multi-owner-residential-buildings-review-governance-and-legal-issues-7-eu>

⁷¹ A se vedea raportul Centrului Comun de Cercetare privind situația societăților energetice din UE, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC106624/kjna28716enn.pdf>. Ca exemplu, începând din aprilie 2010, în Estonia au fost reconstruite aproximativ 1 100 de blocuri (utilizând în principal elemente prefabricate).

pot fi utilizate alături de microcredite susținute de un fond de garantare pentru a promova partajarea echitabilă a costurilor între proprietari și locatari, de scheme de finanțare pe bază de facturi și de scheme de finanțare pe bază de impozite. Gospodăriile vulnerabile trebuie să fie protejate de majorarea chiriilor, care este posibil să apară în urma renovărilor. Oferirea de credite mixte și de garanții din surse publice și private, prin intermediul unor ghișee unice, poate stimula încrederea în renovare și poate asigura îndeplinirea anumitor cerințe de calitate⁷².

În conformitate cu pachetul „Energie curată pentru toți europenii”, statele membre trebuie să își utilizeze planurile naționale privind energia și clima și strategiile de renovare pe termen lung pentru a identifica locuințele persoanelor expuse riscului de sărăcie energetică și pentru a elabora strategii eficiente pentru a le renova cu prioritate⁷³. În paralel cu această comunicare, Comisia prezintă o **recomandare privind sărăcia energetică**⁷⁴, pentru a oferi orientări statelor membre în ceea ce privește definirea și implementarea acestor strategii de reducere a sărăciei energetice. Comisia le va acorda asistență suplimentară în scopul dezvoltării de **soluții financiare specifice pentru gospodăriile cu venituri mai reduse**, împreună cu facilitarea accesului la serviciile esențiale, la auditurile energetice și la certificatele de performanță energetică.

Unele strategii de renovare pe termen lung implementează deja o combinație de măsuri menite să sensibilizeze grupurile țintă vulnerabile și programe de izolare care combină sprijinul financiar cu cel practic⁷⁵. **Observatorul parcului imobiliar al UE**⁷⁶, **Observatorul sărăciei energetice al UE**⁷⁷, misiunea privind orașele din cadrul programului **Orizont Europa**⁷⁸ și **Biroul Convenției primarilor din UE**⁷⁹ pot ajuta în continuare statele membre să inventarieze și să identifice segmentele aflate în nevoie și să coreleze strategiile de renovare cu indicatorii sociali și cu politicile care vizează abordarea sărăciei energetice.

Pentru a garanta faptul că proiectele locale de locuințe sociale au acces la toate capacitățile tehnice necesare, Comisia va lansa **Inițiativa pentru locuințe la prețuri accesibile**. Aceasta va testa **100 de proiecte-far de renovare districtuală** în cadrul unei abordări de vecinătate inteligentă și va oferi planuri pentru reproducerea lor, aducând în prim-plan calitatea vieții și inovațiile de ultimă oră. Ea va mobiliza parteneriate de proiecte transsectoriale, conectându-le cu actori locali, inclusiv din cadrul economiei sociale, pentru a promova procese eficiente,

⁷² [Fondul reînnoibil KredEx al Estoniei](#) sprijină combinarea creditelor, a garanțiilor pentru credite și a granturilor. Fondul reînnoibil național pentru economisirea energiei din Țările de Jos funcționează în combinație cu totalul fondului locativ destinat închirierii care se preconizează că va atinge, în medie, clasa CPE B până în 2021.

⁷³ În Danemarca, acordul energetic din 2018 alocă 200 de milioane DKK pe an pentru perioada 2021-2024 realizării unor economii de energie în clădiri. Acest tip de grant va fi acordat proprietarilor de clădiri care pot demonstra cel mai ridicat potențial de economisire a energiei, pentru a se asigura faptul că granturile vizează segmentele cel mai puțin eficiente din punct de vedere energetic ale parcului imobiliar național.

⁷⁴ Recomandarea C(2020)9600 a Comisiei privind sărăcia energetică.

⁷⁵ BE, regiunea flamandă. Grupurile vulnerabile sunt eligibile pentru o scanare energetică gratuită a locuințelor lor; în fiecare an se realizează peste 20 000 de astfel de scanări.

⁷⁶ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/eu-bso_en

⁷⁷ <https://www.energypoverty.eu/>

⁷⁸ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe-next-research-and-innovation-framework-programme/missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en

⁷⁹ <https://www.conventiaprimarilor.eu/>

circulare și modulare, modele de angajament social pentru abilitarea locuitorilor, evoluții incluzive și accesibile și inovații culturale.

Pentru a aborda provocările specifice din zonele rurale și îndepărtate, în 2021 Comisia va prezenta o **comunicare privind viziunea pe termen lung asupra zonelor rurale**, în care va analiza aspectele sociale și de infrastructură din zonele rurale și va examina posibile măsuri pe termen scurt și mediu.

Utilizarea de **soluții industriale standardizate**, aplicate în cadrul unui pachet cuprinzător privind renovarea, permite o renovare mai ieftină și mai rapidă cu un impact limitat asupra locuitorilor și poate avea o importanță deosebită în cazul locuințelor sociale⁸⁰. În acest context, ar trebui de asemenea testat potențialul acordurilor de achiziționare a eficienței, bazate pe măsurarea inteligentă a economiilor efective realizate, și, eventual, extins pe scară mai largă.

În fine, **întreprinderile sociale** sunt parteneri importanți în combaterea sărăciei energetice cu ajutorul unor soluții inovatoare din punct de vedere social, inclusiv prin campanii de sensibilizare cu privire la energie, prin recalificarea șomerilor pentru a deveni consilieri în materie de sărăcie energetică sau prin achiziționarea de aparate eficiente din punct de vedere energetic care să fie închiriate, și trebuie să fie pe deplin implicate în „valul de renovări”.

4.2. CLĂDIRILE PUBLICE ȘI INFRASTRUCTURILE SOCIALE - DESCHIZĂTOARE DE DRUMURI

Infrastructurile sociale publice și private, clădirile administrației publice, locuințele sociale, instituțiile culturale, școlile, spitalele și centrele de asistență medicală se pot afla în fruntea valului de renovări, servind drept model și punct de referință pentru industrializarea construcțiilor și pentru beneficiile conexe care devin imediat vizibile pentru public.

La începutul anului 2021, Comisia va **emite orientări cu privire la principiul „eficiența energetică înainte de toate”**, pentru a ajuta autoritățile publice să țină seama în mod corespunzător de toate costurile și beneficiile mai ample ale investițiilor în mediul construit, care ar putea fi aplicate practic în cazul achizițiilor publice.

Dat fiind domeniul de aplicare limitat al cerințelor legislative existente pentru renovarea clădirilor publice, Comisia va propune, până în iunie 2021, necesitatea de a **extinde domeniul de aplicare al cerințelor la toate nivelurile administrației publice și de a spori obligația anuală de renovare**, în cadrul revizuirii DEE. Acest lucru va fi realizat în paralel cu introducerea progresivă a unor **standarde minime de performanță energetică în contextul revizuirii DPEC**, până la sfârșitul anului 2021. Comisia va elabora, de asemenea, orientări cuprinzătoare privind investițiile publice durabile prin intermediul achizițiilor publice.

⁸⁰ Exemple de proiecte de industrializare a proceselor de renovare a clădirilor care au fost cofinanțate de UE: [Transition Zero](#), [Energiesprong](#), [4RinEU](#), [BERTIM](#), [MORE-CONNECT](#), [P2Endure](#), [Pro-GET-OnE](#), [DRIVE 0](#).

Mai mult, până în iunie 2022 Comisia va analiza posibilitatea de a elabora **criterii privind achizițiile publice „verzi”** pentru clădirile publice, precum clădirile de birouri și școlile, legate de ciclul de viață și de reziliența la schimbările climatice și bazate pe cadrul „Level(s)”. De asemenea, pe baza viitoarei evaluări a strategiilor de renovare pe termen lung, Comisia va emite **obiective intermediare orientative pentru renovarea clădirilor** de servicii publice și private pentru 2030 și pentru 2040, în vederea decarbonizării parcului imobiliar până în 2050.

4.3. DECARBONIZAREA SISTEMELOR DE ÎNCĂLZIRE ȘI DE RĂCIRE

Modernizarea sistemelor de încălzire și de răcire ale clădirilor este esențială pentru decarbonizarea parcului imobiliar al UE, pentru valorificarea potențialului local de producere a energiei din surse regenerabile și pentru reducerea dependenței UE de combustibili fosili importați. În UE, încălzirea, răcirea și apa caldă menajeră reprezintă aproximativ 80 % din energia consumată în clădirile rezidențiale. Două treimi⁸¹ din această energie provine din combustibili fosili. Multe sisteme sunt vechi și ineficiente și jumătate dintre ele și-au depășit durata de viață utilă. Sistemele autonome furnizează până la 88 % din alimentarea cu energie termică, iar sistemele de termoficare centralizate furnizează restul de 12 %⁸².

Potrivit evaluării impactului aferente Planului pentru atingerea obiectivului pentru 2030 privind clima, sectorul rezidențial ar trebui să facă obiectul celei mai mari reduceri a cererii de energie pentru încălzire și răcire, variind între -19 % și -23 %, față de 2015. Rata anuală de înlocuire a echipamentelor de încălzire ar trebui să atingă aproximativ 4 %, atât în sectorul rezidențial, cât și în sectorul serviciilor. În aceeași perioadă, ponderea energiei din surse regenerabile și a căldurii reziduale ar trebui să crească până la 38-42 %⁸³ pentru a atinge obiectivul.

Directiva privind energia din surse regenerabile⁸⁴, împreună cu Directiva privind eficiența energetică⁸⁵, impun statelor membre să furnizeze Comisiei evaluarea lor cu privire la modalitatea de decarbonizare a propriilor sisteme de încălzire și de răcire utilizând potențialul lor de eficiență, de energie din surse regenerabile și de căldură reziduală și să includă acest lucru în **evaluarea cuprinzătoare** care trebuie prezentată până în luna decembrie 2020.

Pe baza unei evaluări aprofundate a impactului, **revizuirea Directivei privind energia din surse regenerabile**, care trebuie realizată până în iunie 2021, va avea în vedere **consolidarea obiectivului existent privind încălzirea și răcirea din surse regenerabile** în conformitate cu obiectivul mai ambițios propus în ceea ce privește clima pentru 2030 și introducerea unei cerințe de utilizare a unor **niveluri minime de energie din surse regenerabile în clădiri**. Revizuirea va explora un set de măsuri pentru promovarea sistemelor avansate de încălzire și

⁸¹ În 2017, ponderea globală a combustibililor fosili în încălzirea clădirilor a fost de 76,5 %.

⁸² Cu toate acestea, în Danemarca și în Letonia până la 60 % din energia termică este furnizată de sistemele de termoficare centralizate.

⁸³ Comparativ cu 33 % în scenariul de referință.

⁸⁴ Articolul 15 alineatul (7) din Directiva privind energia din surse regenerabile (2018/2001/UE).

⁸⁵ Articolul 14 din Directiva privind eficiența energetică (2012/27/UE).

de răcire, inclusiv a tehnologiilor de încălzire și de răcire pe bază de surse regenerabile și reziduale, care funcționează cu temperaturi reduse și sunt foarte eficiente, precum și dezvoltarea de planuri locale și regionale privind încălzirea și răcirea, și pentru eliminarea obstacolului reprezentat de nivelul ridicat al investițiilor de capital inițiale. De asemenea, ea va promova utilizarea **gazelor decarbonizate**, ceea ce poate crea sinergii la nivel local cu reciclarea deșeurilor municipale și agricole și cu sectoarele industriale. Comisia va propune măsuri de facilitare a accesului la **încălzirea și răcirea pe bază de surse regenerabile și reziduale**⁸⁶.

Pe baza unei evaluări aprofundate a impactului, **revizuirea Directivei privind eficiența energetică, care trebuie realizată până în iunie 2021**, va consolida capacitățile autorităților publice de a pregăti, de a finanța și de a pune în aplicare o **planificare** cuprinzătoare **privind încălzirea și răcirea, în coordonare cu proiecte de renovare**. Autoritățile locale și societățile de utilități au un rol important în crearea cadrului de reglementare, a condițiilor de piață și a competențelor necesare, precum și în pregătirea unei rezerve solide de proiecte pentru finanțarea modernizării sistemelor de încălzire și de răcire. Pentru decarbonizarea sistemelor de încălzire și de răcire în cartiere și la nivel național, sunt necesare o planificare integrată, informații specifice privind parcul imobiliar și opțiuni de aprovizionare cu energie⁸⁷.

Directiva-cadru privind proiectarea ecologică⁸⁸ și **actele delegate și de punere în aplicare privind proiectarea ecologică și etichetarea energetică specifice produselor**⁸⁹ vor fi dezvoltate și mai mult, pentru a se promova în continuare standarde de mediu ridicate, pentru a se furniza publicului informații cu privire la cele mai eficiente produse și pentru a se direcționa stimulentele financiare către produsele cele mai performante.

Comisia încurajează autoritățile publice să ia în considerare utilizarea impozitării energiei și a dioxidului de carbon pentru a promova tranziția de la combustibilii fosili. Viitoarele evaluări ale impactului pentru revizuirea legislației esențiale în domeniul climei și al energiei, care se preconizează că va fi realizată până în iunie 2021, vor examina extinderea utilizării sistemului de comercializare a certificatelor de emisii pentru a **include emisiile provenite de la**

⁸⁶ În prezent, multe clădiri complexe, industriale și de servicii, precum centrele de date, eliberează în mediu căldura reziduală sau frigul rezidual în exces, care ar putea fi reutilizate. Printre clădirile cu potențial remarcabil se numără centrele comerciale și centrele de date.

⁸⁷ După cum subliniază cerința de a efectua, până la 31 decembrie 2020, o evaluare cuprinzătoare a potențialului de încălzire și de răcire centralizată eficientă în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) și cu anexa VIII la Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul delegat (UE) 2019/826 al Comisiei. Viitoarea rundă a doua a evaluărilor cuprinzătoare trebuie, de asemenea, să încorporeze cerințele prevăzute la articolul 15 alineatul (7) din Directiva reformată privind energia din surse regenerabile, prin integrarea evaluărilor referitoare la potențialul de utilizare a energiei din surse regenerabile și a căldurii și frigului rezidual pentru încălzire și pentru răcire.

⁸⁸ Directiva 2009/125/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.

⁸⁹ Regulamentul (UE) 2017/1369 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2017 de stabilire a unui cadru pentru etichetarea energetică și de abrogare a Directivei 2010/30/UE (JO L 198, 28.7.2017, p. 1-23).

clădiri⁹⁰. În prezent, EU ETS acoperă aproximativ 30 % din emisiile generate de încălzirea clădirilor, datorită faptului că include încălzirea centralizată și încălzirea electrică.

5. CONCLUZIE

Peste 10 ani, clădirile Europei vor arăta foarte diferit. Clădirile vor fi microcosmosurile unei societăți mai reziliente, mai ecologice și digitalizate, care vor funcționa într-un sistem circular prin reducerea nevoilor energetice, a deșeurilor generate și a emisiilor în fiecare punct și prin reutilizarea a ceea ce este necesar. Acoperișurile și pereții acestora vor spori suprafața verde a orașelor noastre și vor îmbunătăți clima și biodiversitatea urbane. În interiorul pereților lor, clădirile vor găzdui aparate inteligente și digitalizate, care vor furniza date în timp real privind modul în care este consumată energia și unde. Reîncărcarea vehiculelor electrice, și anume a bicicletelor, a autoturismelor și a camionetelor, în clădiri rezidențiale și de birouri va fi o experiență obișnuită care va completa infrastructura de încărcare accesibilă publicului. Mult mai mulți europeni vor fi „prosumatori”, producând energie electrică pentru autoconsum sau chiar vânzând-o înapoi în rețea. Combustibilii fosili vor dispărea treptat din sistemele de încălzire și de răcire.

Abordările districtuale vor reuni oamenii și comunitățile. Clădirile vor fi mai puțin consumatoare de energie, mai locuibile și mai sănătoase pentru toți. Orașele vor deveni mai verzi și vor fi mai bine conectate cu natura. Vor apărea noi locuri de muncă și profiluri profesionale. Industria construcțiilor din Europa va prospera pe baza oportunităților oferite de o rată susținută a renovărilor și își va consolida poziția de lider mondial în domeniul materialelor inovatoare, transformând sectorul construcțiilor dintr-o sursă de carbon într-un absorbant de carbon. Efectele pozitive se vor extinde și asupra altor ecosisteme industriale. Se vor dezvolta piețe noi și mai mari pentru construcții ecologice și pentru finanțarea prin credite „verzi” și prin credite ipotecare „verzi”.

Prezenta comunicare stabilește o strategie pentru adoptarea, accelerarea și impulsivarea unei astfel de transformări într-un mod care să se bazeze pe obiectivul neutralității climatice, să aplice principiile de circularitate, să contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă și la competitivitatea Europei și să protejeze dreptul tuturor de a avea locuințe convenabile ca preț, locuibile, accesibile și sănătoase, protejând în același timp și patrimoniul cultural.

Comisia va oferi consultanță și sprijin statelor membre pentru a planifica și a implementa măsuri ambițioase de renovare în contextul planurilor lor de redresare. În lunile următoare, Comisia va prezenta un set cuprinzător de măsuri de politică și de reglementare pentru eliminarea obstacolelor existente care frânează renovările, în special prin revizuirea Directivei privind eficiența energetică și a Directivei privind energia din surse regenerabile și prin consolidarea schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii în contextul pachetului de măsuri ulterioare pentru orizontul 2030, până în iunie 2021. Acesta va fi completat de o serie de inițiative suplimentare, printre care revizuirea Directivei privind performanța energetică a clădirilor, după cum se arată în planul de acțiune anexat.

90 COM(2020)562 final.

Renovarea trebuie să fie un proiect partajat la nivelul întregii Europe. Mobilizarea și responsabilizarea orașelor, a autorităților locale și regionale, a părților interesate, a administrațiilor naționale și a cetățenilor va fi esențială pentru susținerea sa. Comisia va lucra în strânsă colaborare cu Comitetul Regiunilor și cu autoritățile locale și municipale, inclusiv prin utilizarea Pactului privind clima. Ea va facilita schimbul de bune practici și de inspirații reciproce prin intermediul rețelelor transfrontaliere precum comitetele UE, acțiunile concertate sau grupurile de experți, forumurile de părți interesate, Convenția primarilor și Piața orașelor inteligente.

Valul de renovări poate sprijini redresarea atât a persoanelor, cât și a economiei, și urmărirea beneficiilor sale trebuie să fie susținută pe termen lung. Comisia va urmări progresele înregistrate în ceea ce privește renovarea prin intermediul semestrului european și al mecanismelor de monitorizare și de raportare instituite în cadrul guvernancei uniunii energetice și a acțiunilor climatice, în special prin Grupul de lucru tehnic pentru punerea în aplicare a Regulamentului privind guvernanta, punând accentul în special pe implementarea PNEC-urilor și a strategiilor de renovare pe termen lung.

Comisia invită Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Regiunilor, Comitetul Economic și Social European, Banca Europeană de Investiții, statele membre, cetățenii și toate părțile interesate să discute strategia stabilită în prezenta comunicare și să contribuie la acțiunile necesare pentru a accelera renovarea clădirilor într-un mod durabil și eficient din punct de vedere energetic. Lucrând împreună la toate nivelurile, putem face ca „Valul de renovări european” să devină realitate.